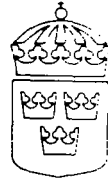

Regeringens skrivelse

1989/90:69

om ungdomsfrågor

Skr.
1989/90:69

Regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 11 januari 1990.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Margot Wallström

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Skrivelsen redovisar inriktningen på ungdomspolitiken inför 1990-talet. Vidare redovisas vad som skall gälla för ungdomspolitiken inom vissa områden det närmaste året. Insatserna skall enligt skrivelsen koncentreras på de mest utsatta ungdomsgrupperna samtidigt med insatser som stärker demokratin och jämlikheten för ungdomar.

För kännedom överlämnas boken "Rakt på sak – guide till regeringens ungdomspolitik" (1990).

Civildepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 januari 1990

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström, Lööv, Persson

Föredragande: statsrådet Wallström

Skrivelse om ungdomsfrågor

1 Inledning

I regeringens skrivelse (skr. 1988/89:70) om ungdomsfrågor lämnades en redogörelse av regeringens arbete med ungdomsfrågorna. Den huvudsakliga inriktningen för ungdomspolitiken redovisades liksom planerade insatser och åtgärder under år 1989. De åtgärder som redovisades i skrivelsen har genomförts.

Den redogörelse av aktuella insatser på ungdomsområdet som lämnades i skrivelsen gav enligt min mening en heltäckande bild av vad som ingår i en samlad ungdomspolitik och har lagt grunden för det fortsatta arbetet med ungdomsfrågorna.

Det är angeläget att göra en samlad redovisning av regeringens ungdomspolitik för behandling av riksdagen. Av den anledningen har jag valt att i denna skrivelse kortfattat lyfta fram regeringens insatser för ungdomar inom några aktuella områden. Samtidigt beskriver jag regeringens ungdomspolitik för ungdomar i boken "Rakt på sak – guide till regeringens ungdomspolitik". Boken bör fogas till protokollet i detta ärende som bilaga.

Syftet med boken är att informera ungdomarna själva om regeringens politik. Boken skall också inspirera ungdomar att ge synpunkter på den förda politiken och skapa möjligheter till en dialog mellan politiker och ungdomar.

Jag har i detta ärende samrått med de för respektive område ansvariga statsråden.

2.1 Insatser år 1990

Min bedömning: Dagens ungdomar kan växa upp i ett samhälle där den materiella välfärden i stort är tryggad. Samhällets förändringar under senare decennier har medfört att unga människors behov och engagemang har förändrats och tar sig annorlunda uttryck. Samtidigt ger en tilltagande segregation i befolkningen vissa ungdomar sämre möjligheter att få del av välfärdssamhället. De sociala klyftorna hotar att växa.

Ungdomspolitiken skall koncentreras på fortsatta åtgärder för de mest utsatta ungdomsgrupperna. Därutöver sker insatser för att stärka demokratin och jämlikheten för ungdomar. Frågor som rör ungdomars villkor under 1990-talet utreds särskilt.

Ungdomspolitiken för år 1990 följer den grundläggande inriktningen från tidigare år.

Inriktningen på ungdomspolitiken har varit att trygga ungdomars möjligheter att få arbete, bostad och en bra utbildning. Fortfarande finns mycket kvar att göra på dessa områden men vi står också inför flera delvis nya uppgifter.

Ungdomar har som regel ett stort engagemang för samhället som många gånger tar sig andra uttryck än ren partipolitisk verksamhet. Ungdomars kraft och engagemang i olika samhällsfrågor skall tas tillvara. Intresset för frågor som rör ansvarstagande, livskvalitet, miljö och fred måste få komma till uttryck i sådana demokratiska former som passar unga människor i dagens samhälle. Detta skall ske bl.a. genom insatser inom föreningslivet, ungdomsorganisationerna och kulturen. Ungdomars inflytande och delaktighet i den kommunala planeringen behöver stärkas.

För vissa ungdomar har välfärdssamhället fått negativa konsekvenser. En tilltagande segregation i samhället har inneburit att det finns ungdomar som växer upp i miljöer där våld, missbruk och kriminalitet allt mer kommit att tillhöra vardagslivet. Möjligheterna för dessa ungdomar att få del av välfärdssamhället blir begränsade. De sociala klyftorna hotar att växa. Insatserna inriktas på att försöka lösa problemen för ungdomar som av olika skäl har sämre uppväxtvillkor och utvecklingsmöjligheter.

Regeringen har också tillsatt en utredning (C 1989:06) om ungdomars villkor på 90-talet.

Min bedömning: Unga människor har ett stort engagemang för samhället som måste tas tillvara. En särskild ungdomsutredning skall ge förslag till åtgärder för att stärka demokratin och jämlikheten för ungdomar. Barns och ungdomars egna aktiviteter och möjligheter till inflytande uppmuntras genom särskilda projektmedel till organisationer som bedriver barn- och ungdomsverksamhet. Stödet till ungdomsorganisationerna förbättras genom en tydligare inriktning på aktiviteter och uppföljning. Former för ungdomars inflytande i den kommunala planeringen måste utvecklas.

Ungdomsutredning för demokrati och jämlikhet

För att utvecklas och må bra är det viktigt att unga människor kan känna gemenskap och solidaritet med andra människor och veta att de har en uppgift. För att alla ungdomar skall få uppleva detta måste jämlikheten mellan olika grupper av ungdomar stärkas, liksom jämställdheten mellan könen. Utredningen om ungdomars villkor på 90-talet skall särskilt belysa hur demokrati och jämlikhet för ungdomar kan stärkas. Ett slutbetänkande skall presenteras senast den 30 maj 1991. Utredningen skall redovisa förslag till olika åtgärder och vilka som skall ansvara för dessa. Utredningsarbetet skall bedrivas så att ungdomar och olika grupper som i sitt dagliga arbete kommer i kontakt med ungdomar också kan få lämna synpunkter och förslag under utredningsarbetet.

Barn- och ungdomsorganisationerna

Barn- och ungdomsorganisationerna får en allt större betydelse. Statligt stöd fördelas till ungdomsorganisationerna. Den allra största delen utgörs av de centrala och lokala bidragen. Även olika projektmedel delas ut. Prioriterade områden är:

- uppsökande verksamhet med inriktning mot barn och ungdomar som står utanför föreningslivet,
- utveckling av demokratiska former i föreningslivet, i skolan eller i bostadsområdet,
- insatser för att göra föreningar m.m. mer delaktiga i samhällsplaneringen,
- aktiviteter för att förebygga våld och motsättningar i samhället.

Barn- och ungdomsdelegationen disponerade under 1989 30 milj.kr. ur allmänna arvsfonden till utvecklingsarbete bland ungdomar. Detta stöd utgår främst till ungdomslokaler, klubbstugor och försöksprojekt av olika slag i frågor som engagerar ungdomar som inte tidigare varit föreningsaktiva. Särskilt prioriteras projekt som rör miljö, kultur, musik, anti-våld och drogförebyggande verksamhet. Förutom dessa områden skall särskilt uppmärksammas projekt som berör invandrarungdomar, ungdomar i glesbygd samt jämställdhet.

Inom idrottsrörelsen sker en viktig del av verksamheten för barn och ungdom. Idrottsrörelsen aktiverar ett stort antal barn, ungdomar och deras föräldrar och har därför en viktig social funktion. Idrotten ger ungdomar förebilder och söker bidra till att stävja icke önskade sociala beteenden såsom fusk, våld och rasism.

Jämställdhetsåtgärder inom idrottsföreningar och andra ungdomsorganisationer har stor betydelse. Inte minst är satsningar på flickidrott och jämställd idrott angelägna. Jämställdheten mellan flickor och pojkar stimuleras genom särskilda projektmedel. Prioriterade områden är åtgärdsinriktat utvecklingsarbete i syfte att få fler flickor som ledare och förtroendevalda liksom anpassning av verksamhetsformer och innehåll efter både pojkars och flickors behov.

Stora grupper av ungdomar genomför betydande insatser i de olika miljö- och naturvårdsorganisationerna. Även inom de övriga ungdomsorganisationerna, t.ex. de religiösa och de politiska ungdomsförbunden, har miljöfrågorna en mycket stark ställning. Miljöfrågorna har blivit en av de viktiga frågor där ungdomsorganisationerna har utvecklat ett gott samarbete.

Det lokala ungdomsstödet

Statligt stöd till ungdomsverksamhet lämnas både till central och lokal verksamhet. En stor del av det lokala stödet går till ungdomsverksamhet inom idrottsrörelsen.

Statens ungdomsråd kommer att få ett särskilt uppdrag att ta fram förslag till nya regler för fördelning av bidrag till central och lokal ungdomsverksamhet. Avsikten är att förbättra stödet till lokal verksamhet och att ge organisationerna själva större inflytande över användningen. Riksidrottsförbundet föreslås utforma de förslag till regler som skall ligga till grund för fördelningen av idrottens del av bidraget till lokal ungdomsverksamhet.

Ambitionen är att det nya och förbättrade stödet skall vara i funktion redan under budgetåret 1990/91.

För att markera den betydelse ungdomsorganisationerna tillmäts och för att klargöra den kommunala kompetensen har kommuner och landsting genom lagen (SFS 1989:977) om kommunalt stöd till ungdomsorganisationerna fått kompetens att stödja ungdomsorganisationer, även de politiska ungdomsorganisationerna, utan att särskilda villkor om verksamhetens inriktning behöver anges i besluten.

Det är viktigt att stödja fritidsledare och ideella ledare i deras engagemang för barn- och ungdomsarbete. Föreningslivets möjligheter till framtida ledarförsörjning ses över samtidigt som folkhögskolans framtid utreds.

Den kommunala planeringen

Det är enligt min mening nödvändigt att lyfta fram ungdomen i den kommunala planeringen. Ungdomars intressen och behov genomsyrar nästan alla sektorer i samhället. Planeringen måste dock samordnas utifrån en helhetsyn på ungdomar. Ökad kommunal samverkan, flexibilitet och öppenhet för förändringar bör vara planeringens utgångspunkter. Från samma utgångspunkter startar kommunförbundet år 1990 projektet "Barn i skolåldern".

Ungdomar bör också vara delaktiga i planeringsprocessen, exempelvis genom inrättande av s.k. ungdomsråd. I samarbete mellan statens ungdomsråd och socialstyrelsen pågår ett utvecklingsarbete i syfte att söka metoder och former för en sektorsövergripande ungdomsplanering. Ett 20-tal kommuner har påbörjat ett utvecklingsarbete med att ta fram särskilda sektorsövergripande ungdomsplaner fastställda av kommunfullmäktige.

Ungdomar måste få mötesplatser där de själva kan ta ansvar för vissa verksamheter. I några kommuner startas nu s.k. ungdomshus med varierande verksamheter och organisation.

Jag följer med stort intresse denna utveckling.

2.3 Ungdomar och kulturen

Min bedömning: Barn och ungdomars kulturvanor grundläggs i tidiga år. Särskild uppmärksamhet bör ägnas barn- och ungdomskulturen samt folkrörelsernas roll i denna. Samhällets insatser för barn- och ungdomskulturen skall samordnas och kommunernas roll för att främja kulturaktiviteter för barn och ungdom betonas. Ett förslag till åtgärdsprogram mot videovåldet har upprättats.

Barn- och ungdomskulturen

Kulturvanor grundläggs i tidig ålder. Om barn och ungdomar får goda möjligheter att ägna sig åt eget skapande och åt att uppleva litteratur, musik, dans, teater och konst under sin uppväxt ökar också deras förutsättningar att som vuxna delta i kulturlivet. Genom att ge utrymme åt kulturverksamhet i de miljöer där barn och ungdomar dagligen vistas kan den på ett naturligt sätt anpassas till deras intressen och behov. Kommunernas engagemang i barn- och ungdomskulturen är därför av stor betydelse.

De sammantagna samhällsinsatserna för barn- och ungdomskulturen är omfattande. I kommunerna behöver dock en bättre samordning ske för att maximalt kunna utveckla barn- och ungdomskulturen. Regeringen har tillsatt en arbetsgrupp som kommer att presentera ett program för barn- och ungdomskultur år 1990. Syftet är att underlätta kontakterna mellan lokala och centrala nivåer och att i en lättillgänglig form sprida information om hur man kan utnyttja tillgängliga resurser för att utveckla musik, teater, dans, konst, litteratur, film och video för barn och ungdom. Programmet skall därför utformas som en katalog över olika erbjudanden som intresserade kommuner kan välja ifrån. På detta sätt ges en ökad uppmärksamhet åt barn- och kulturfrågor.

En viktig utgångspunkt vid utformningen av förslagen inom kulturområdet i årets budgetproposition är att betona de samhällsstödda institutionernas ansvar för barn och ungdom. Regeringen avser att ta initiativ till att en dialog med kulturinstitutionerna kommer till stånd i denna fråga.

Den statliga kulturbudgeten skall under innevarande mandatperiod förstärkas med 300 milj.kr. I detta sammanhang ingår ökade insatser för barn- och ungdomskulturen. Som en följd av denna satsning förstärks bl.a. barn-

och ungdomsteatern. En betydande del av förstärkningen till de fria teatergrupperna skall gå till barn- och ungdomsteaterverksamhet. Barn- och ungdomsensemblerna vid de tre stora institutionsteatrarna Riksteatern, Stockholms stadsteater och Göteborgs stadsteater får ökat stöd för att vidareutveckla sin verksamhet. Länsteatrar får resurser för att utveckla sin barn- och ungdomsteater. Vidare beaktas särskilt behovet av en tillfredsställande teaterförsörjning i län som i dag saknar en egen teaterinstitution.

Av stor betydelse är också lokal försöksverksamhet med video, s.k. mediaverkstäder. Många ungdomar har utnyttjat mediaverkstäderna för att framställa egna videofilmer. För år 1990 föreslås ökat stöd till upprättande av fler mediaverkstäder.

Videovåld

Dagens unga generation växer upp i ett bildintensivt samhälle. Det är angeläget med insatser som gör det lättare för barn och ungdom att kritiskt värdera det som visas. Samtidigt är det viktigt att understryka de vuxnas relationer till ungdomar i detta sammanhang. Vuxna måste engagera sig och ge sig tid att lyssna och prata med ungdomarna och hjälpa till att påverka val och intryck av det som visas i bildmedia. På senare år har en ökad spekulation i våld blivit tydlig. Olika kommersiella intressenter saluför videofilmer med våldsförhållande budskap. Regeringen har därför upprättat ett förslag till åtgärdsprogram mot videovåldet med syfte att begränsa spridningen av våldsskildringar i film och på video. I programmet föreslås en väsentlig straffskärpning för brott mot videovåldslagen och en förstärkt övervakningsorganisation. Ett särskilt råd mot videovåld skall inrättas för att följa marknaden och bevaka efterlevnaden av lagarna. Utbildning och information skall främjas liksom frivilliga insatser mot skadliga våldsskildringar skall få stöd.

Regeringens förslag till åtgärdsprogram kommer att läggas fram i en proposition till riksdagen under våren 1990.

2.4 Ungdomar och utbildning

Min bedömning: Ungdomar skall få bättre möjligheter att välja en utbildning som passar dem samtidigt som utbildningen anpassas bättre för framtidens arbetsmarknad. Reformeringen av gymnasieskolan ökar möjligheten att välja utbildning samtidigt som social och könsmissig snedrekrytering motverkas. En expertgrupp tillsätts för att analysera betygens betydelse.

Den planerade reformeringen av gymnasieskolan är ett viktigt led i ambitionen att alla ungdomar under 20 år skall kunna få en plats i gymnasieskolan.

Den försöksverksamhet med treåriga yrkeslinjer som pågår utökas med 1 200 platser till att omfatta 11 200 platser. Olika förslag om en reformering av gymnasieskolan har tagits fram. Avsikten är att förelägga riksdagen en samlad proposition om gymnasieskolans struktur och om principerna för den

nya läroplanens utformning. För att analysera betygens betydelse tillsätts en särskild expertgrupp.

Gymnasieutbildning för svårt rörelsehindrad ungdom blir lättare tillgänglig. Detta möjliggörs genom förslag om statlig finansiering av omvårdnaden för sådana elever vid gymnasieskolorna i Skärholmen (Stockholm) och Angered (Göteborg) samt i Umeå.

Arbetsmiljön i skolan är viktig liksom möjligheterna till ett ökat inflytande över denna. Regeringen kommer under våren 1990 att förelägga riksdagen en proposition (prop. 1989/90:61) om elevmedverkan i arbetsmiljöarbetet. I propositionen föreslås ändringar i arbetsmiljölagen (1977:1160) som ger elever på grundskolans högstadium, gymnasieskolan och studerande på högre utbildningsnivåer och i vuxenutbildning tillfälle att medverka i arbetsmiljöarbetet på arbetsstället genom elevskyddsombud. Vidare föreslås att arbetsmiljölagen blir tillämplig på grundskolans låg- och mellanstadier i samma utsträckning som för närvarande gäller på skolområdet i övrigt. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1990.

Tillgängligheten till högskolan ökar genom införande av nya tillträdesregler samt det förbättrade studiemedelssystemet.

En forskningsproposition är planerad att föreläggas riksdagen under våren 1990. I denna kommer frågor om barn- och ungdomsforskningen att särskilt beaktas.

Med anledning av bl.a. ett mycket högt olyckstal för ungdomar i trafiken inrättas fr.o.m. den 1 januari 1990 en prövotid på två år för nyblivna körkortsinnehavare. Först efter två års prickfri körning permanentas körkortet. En ny kursplan för förarutbildningen med förbättrade pedagogiska inslag har antagits. Medel har också anslagits till organisationer som informerar i skolorna om biltrafikens olycksoffer och deras rehabilitering.

2.5 Ungdomar och arbete

Min bedömning: Flertalet ungdomar bör kunna få ett arbete på den öppna arbetsmarknaden. En utökad samverkan mellan myndigheterna och utveckling av individinriktade lösningar för ungdomar med mycket svag ställning på arbetsmarknaden är angelägen. Invandrar- och flyktingungdomens situation på arbetsmarknaden behöver ägnas särskild uppmärksamhet.

Den rådande arbetsmarknadssituationen ger förutsättningar att stärka ungdomars position på arbetsmarknaden.

Det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar mellan 16 till 18 år är föremål för en utredning där ansvarsfördelning och organisation övervägs. En proposition planeras till hösten 1990.

Arbetslösa ungdomar i åldern 18 till 19 år skall fr.o.m. 1 juli 1989 i första hand erbjudas arbete på den reguljära arbetsmarknaden genom en intensifierad arbetsförmedling med jobbsökaraktiviteter, i andra hand utbildning. Ungdomar som trots detta inte kan anvisas reguljärt arbete eller utbildning skall hänvisas till inskolningsplatser med arbete på heltid. Inskolningsplatser

omfattar hela arbetsmarknaden. Detta system ersätter den tidigare ungdomslagen.

Särskilda insatser för ungdomar med svag ställning på arbetsmarknaden är under utveckling. På regeringens uppdrag har arbetsmarknadsstyrelsen och socialstyrelsen initierat olika försöksverksamheter i några av landets kommuner. Syftet är att stärka och utveckla samarbetet mellan socialtjänst och arbetsförmedling samt utveckla mer individuella metoder och lösningar. Uppdraget skall redovisas till regeringen i januari 1990.

AMS bedriver uppsökande verksamhet bland handikappade med förtidspension eller sjukbidrag för att erbjuda dem arbete, utbildning eller praktik. Projektet, Arbete åt unga handikappade, kommer att fortsätta även under budgetåret 1990/91.

Många ungdomar vill starta eget. Detta kan många gånger ske i kooperativ form. Under åren 1987–1989 har genom Kooperativa rådets utvecklings-system för nykooperation bildats ett 15-tal lokala och regionala kooperativa utvecklingscentra (LKU) runt om i landet. Dessa centra, som stöds av den lokala kooperationen, erbjuder ekonomisk och juridisk rådgivning till grupper av människor som vill starta kooperativ verksamhet. Genom denna hjälp har ett par hundra kooperativa verksamheter inom olika branscher kunnat starta under de tre senaste åren. I glesbygd har kooperativen haft effekter för sysselsättning och samhällsservice och i storstadsregionerna har kooperativen skapat närhet och social gemenskap. Totalt finns f.n. ca 1 200 s.k. nykooperativ. I många skolor driver t.ex. eleverna egna skolcaféer.

Invandrarungdomens situation på arbetsmarknaden behöver uppmärksammas. I det allmänna ungdomsarbetet kommer villkoren för denna grupp att särskilt lyftas fram. Detta sker bl.a. genom den tidigare nämnda ungdomsutredningen. Utredningen skall särskilt ta fram en heltäckande bild av invandrarungdomens situation i förhållande till övriga ungdomar. Ett förslag skall presenteras senast den 31 juli 1990.

Jag har också för avsikt att i samråd med berörda fackdepartement söka få till stånd särskilda projekt för barn och ungdomar i invandraritäta områden. En samordning av insatserna i dessa bostadsområden är nödvändig.

2.6 Ungdomar och boende

Min bedömning: Bristen på bostäder slår hårt mot ungdomar. Statliga insatser görs både för att öka bostadsbyggandet och för att stärka ungdomarnas ställning på bostadsmarknaden. De kommunala bostadsförsörjningsprogrammen måste lyfta fram ungdomarnas bostadsbehov och samtidigt verka för en förbättrad bostadsförmedling i kombination med en utveckling av mer okonventionella lösningar av boendeformer för ungdomar.

Nära hälften av de registrerade bostadssökande i kommunerna är ungdomar som bor kvar i föräldrahemmet. Ungdomarna efterfrågar som regel mindre hyreslägenheter i flerbostadshus.

Många ungdomar har också ett stort intresse för nya bostadsformer och

ett mer okonventionellt boende. Bostadsbristen för ungdomar är fortfarande mycket stor. En viss utplaning av tillgång och efterfrågan på bostäder i små och medelstora kommuner har skett men i storstadsområdena råder fortfarande en påtaglig brist på bostäder.

Regeringens insatser syftar till att öka bostadsbyggandet. På kort sikt finns det behov av särskilda åtgärder för att lösa ungdomars boendesituation. Jag anser att det är angeläget att kommunernas bostadsförsörjningsprogram innehåller särskilda avsnitt om ungdomars bostadsbehov och kommunens framförhållning inför dessa behov. I dag har de flesta kommuner en sådan planering när det gäller andra grupper i samhället t.ex. äldre och handikappade.

Regeringens ungdomsboendedelegation har framför allt fört diskussioner med kommunerna om hur bostäder i det befintliga bostadsbeståndet kan frigöras för ungdomars behov. Vidare har ungdomsbostadsstödet samt den kommunala bostadsförmedlingens roll diskuterats. Ungdomsboendedelegationen bör fortsätta att stimulera, följa och informera om pågående försöksverksamheter på bostadsmarknaden.

Erfarenheterna från de kommuner som arbetar med det särskilda ekonomiska ungdomsbostadsstödet för att öka tillgången på bostäder är mycket goda. Stödet har gjort det möjligt att hålla boendekostnaderna i nyproducerade lägenheter på en lägre nivå och samtidigt möjliggjort särskilda resurser för ungdomar vid bostadsförmedlingen. I dag utnyttjar 67 kommuner det särskilda ungdomsbostadsstödet. Det är min förhoppning att många fler kommuner skall komma att utnyttja detta stöd.

2.7 Ungdomar och familjen

Min bedömning: Samhällets insatser skall stödja familjen i dess olika roller och bidra till att barnen får växa upp under bästa tänkbara betingelser. Många unga människor bildar tidigt familj och behöver olika former av stöd för att klara påfrestningar vad gäller ekonomi, relationer och föräldransvar. Det är angeläget att den kommunala barnomsorgen och skolan utvecklar fler modeller för föräldramedverkan.

Samhällets stöd till framför allt unga barnfamiljer är angeläget. För att barn skall kunna växa upp under gynnsamma villkor är det viktigt att föräldrarna klarar av ekonomi, relationer och föräldransvar. Särskilt viktigt är det att stimulera och stödja pappor till att bli mer delaktiga i den dagliga omvårdnaden av barnen. Vid en eventuell skilsmässa är det särskilt väsentligt att en vardaglig kontakt kan upprätthållas med båda föräldrarna.

Det har visat sig att många ungdomar – särskilt pojkar – inte har haft en stabil manlig förebild under uppväxten. I samband med föräldraförsäkringens utbyggnad görs ökade informationsinsatser i syfte att stimulera pappor till att ta föräldradeltigt.

Jag vill i sammanhanget också understryka vikten av att det inom den kommunala barnomsorgen och skolan utvecklas fler modeller för föräldra-

medverkan. Det pedagogiska värdet av detta är stort då föräldramedverkan i sig innebär en form av föräldrautbildning samtidigt som aktiva vuxna blir mönsterbildande för barnen. Föräldrakooperativa daghem utgör i dag bra exempel på hur värden som demokrati, engagemang och delaktighet kan förenas och samtidigt tjäna som förebild för förebyggande barn- och ungdomsverksamhet. Inom ramen för den förnyelse av offentliga sektorn som pågår med bl.a. en utveckling mot mindre, självstyrande enheter bör det inom den traditionella barnomsorgen och skolan vara fullt möjligt att utveckla olika former för självstyre och föräldraengagemang.

Många unga barnfamiljer är utsatta i dagens samhälle och ofta drabbas barnen mest. Det är därför angeläget att socialtjänsten kan utveckla sina metoder att arbeta med barnfamiljer. I många fall finns bara en vårdnadshavare i familjen, som regel mamman. Det är särskilt viktigt att i arbetet med dessa familjer få in positiva pappaförebilder. Organisationer som arbetar med utsatta barn och deras familjer bör få fortsatt stöd.

Den unga barnfamiljens ekonomi blir ofta utsatt för stora påfrestningar inte minst som en följd av tidigare grundlagda konsumtionsmönster. Det är därför angeläget att i förebyggande syfte utveckla den kommunala konsument- och budgetrådgivningen. Socialstyrelsen och konsumentverket har regeringens uppdrag att gemensamt utveckla kommunernas insatser därvidlag.

FN:s generalförsamling antog den 20 november 1989 en konvention om barnets rättigheter. Regeringen har den 30 november 1989 beslutat att underteckna konventionen snarast möjligt. Genom konventionen kommer skyddet för världens barn att säkras på många punkter. En viktig del av konventionen handlar om övergrepp mot barn och regeringen har därför föreslagit särskilda medel till metod- och fortbildningsinsatser inom detta område.

Det finns behov av att utveckla nya metoder för stöd och hjälp till utsatta flyktingbarn och flyktingungdomar. Inte minst gäller metodutvecklingen flyktingbarn och flyktingungdomar som söker asyl och kommer till landet utan vårdnadshavare. Under senare tid har framkommit att problemen är betydande även för invandrarungdomar som inte är flyktingar. Andra generationens invandrare är överrepresenterade bland de ungdomar som är intagna på landets ungdomsvårdsinstitutioner. Socialstyrelsen kommer att initiera ett utvecklingsarbete när det gäller barn och ungdomar vars föräldrar är flyktingar eller invandrare. Särskild uppmärksamhet bör i sammanhanget riktas mot att utveckla det uppsökande och förebyggande arbetet bland invandrarungdomar.

2.8 Ungdomar och våld

Min bedömning: Ungdomars förhållande till våld hänger som regel samman med deras uppväxtvillkor. Föräldraansvaret måste förtydligas och stödjas. Ungdomens eget ansvar och engagemang skall betonas liksom allmänna förebyggande samhällsåtgärder mot våld. Ensidigt negativa bostadsmiljöer skall motverkas.

Det våld som begås i samhället utförs till övervägande del av manliga vuxna. Samhällets reaktioner mot alla former av våld måste vara tydliga och konsekventa. Jag vill understryka att ungdomars beteende och förhållande till våld som regel har sin grund i uppväxtvillkoren. Många boendemiljöer är alltför socialt ensidiga vilket påverkar barns och ungdomars uppväxtvillkor negativt. För vissa barn och ungdomar blir våld, missbruk och kriminalitet en del av vardagslivet. Olika insatser sker i bostadsområden för att bryta sådana tendenser. Det förebyggande barn- och ungdomsarbetet måste ges än högre prioritet. Det lokala samarbetet regleras i Kungl. Maj:ts cirkulär (1970:513) om intensifierat samarbete mellan polis, socialtjänst och skola. Jag har tagit initiativ till en översyn av de frågor som berörs i cirkuläret i syfte att bidra till ett bredare och mer samordnat lokalt engagemang.

Barn- och ungdomsdelegationen har också inlett ett samarbete med den av regeringen tillsatta (SB 1988:01) Storstadsutredningen på grundval av rapporten (SOU 1989:67) Levnadsvillkor i storstadsregionen. Barn- och ungdomsdelegationen har särskilt framhållit vikten av att barns och ungdomars uppväxtvillkor och behov i socialt utsatta boendemiljöer uppmärksammas.

Föräldrar och andra vuxna bör få ökade möjligheter att utveckla delaktighet och insyn inom barnomsorgen, i skolan och i bostadsområdet. Ungdomarna själva måste också engageras på sin fritid. Det är av största vikt att former för ungdomars inflytande och ansvar kan utvecklas och tillvaratas för att i ökad utsträckning få till stånd en meningsfull skol- och fritid.

I proposition (prop. 1989/90:28) om vård i vissa fall av barn och ungdomar föreslår regeringen en ny lag som skall ersätta lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1990.

Om lagförslaget antas av riksdagen förbättras möjligheterna att omhänderta en ung människa som genom sitt eget beteende påtagligt riskerar sin hälsa eller utveckling. Sociala myndigheter får ökat lagstöd för att hjälpa en ung människa även om denna motsätter sig hjälpen – i ett skede då man bedömer att det är möjligt att med mindre omfattande insatser komma tillrätta med problemen.

Unga lagöverträdare

Efter förslag i propositionen (prop. 1987/88:135) om åtgärder mot unga lagöverträdare infördes den 1 juli 1988 nya regler för att unga lagöverträdare mellan 15 och 18 år skall mötas av en snabbare, mera markerad reaktion från samhällets sida.

Regeringen tog vidare våren 1988 initiativ till en försöksverksamhet med snabbare handläggning av mål mot unga. Försöksverksamheten bedrivs i åtta åklagardistrikt. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har fått regeringens uppdrag att utvärdera dels försöksverksamheten, dels den ändrade lagstiftningen rörande åtgärder mot unga lagöverträdare. BRÅ avlämnade en delrapport i november 1989. Slutrapport skall avlämnas i april 1990.

En arbetsgrupp inom socialdepartementet med företrädare för social-, ju-

stittie- och civildepartementet har till uppgift att närmare studera hur socialtjänstens och rättsväsendets insatser när det gäller unga lagöverträdare kan samordnas.

Lagen (SFS 1989:928) om försöksverksamhet med samhällstjänst öppnar nu möjligheter för vissa domstolar att förena en dom på skyddstillsyn med en föreskrift att den dömda skall utföra obetalt arbete i viss omfattning, s.k. samhällstjänst. Påföljdsformen skall prövas försöksvis under tre år på fem orter i landet och berör 8 av 61 frivårdsdistrikt.

Samhällstjänsten är ett led i ansträngningarna att utveckla påföljdsalternativ som kan minska användningen av fängelsestraff. De arbetsuppgifter som skall utföras skall inte hämtas från den reguljära arbetsmarknaden. Främst ideella föreningar men även vissa myndigheter förutsätts kunna tillhandahålla arbetsuppgifter.

Regeringen har hösten 1989 tillsatt en kommission för att motverka våldet och förbättra stödet till brottsoffren (Dir. 1989:58). Det breda folkliga engagemanget i dessa frågor skall tas tillvara. Kommissionen skall avge sin slutrapport senast den 15 november 1990.

2.9 Ungdomar och droger

Min bedömning: Samhällets attityder till droger är av stor betydelse för ungdomars drogmissbruk. Ungdomar i utsatta miljöer drabbas hårt av droger. Samhällets insatser i syfte att förebygga drogmissbruk skall därför intensifieras.

Staten ger ett omfattande stöd till folkrörelsernas och de frivilliga organisationernas drogförebyggande verksamhet. En stor del av dessa insatser riktas till ungdomsgrupperna.

Konsumtionen av alkohol har de senaste åren tenderat att öka. Starkölsförsäljningen har t.ex. ökat markant. Olika undersökningar tyder på att konsumtionsökningen är betydande i ungdomsgrupperna. Regeringen har gett socialstyrelsen i uppdrag att överväga möjliga åtgärder för att minska alkoholen tillgänglighet i ungdomsgrupperna.

Den landsomfattande aktion mot droger som startades under 1989 fortsätter. Aktionen leds av en arbetsgrupp (Athena) som arbetar med drogfrågor. Aktionen konkurrerar inte med reguljärt drogförebyggande arbete utan samordnar, understödjer och förstärker den ordinarie verksamheten.

Regeringen har i november 1989 tillsatt en ny aktionsgrupp mot narkotika. I gruppen ingår rikspolischefen, riksåklagaren, generaltulldirektören, generaldirektörerna för kriminalvårdsstyrelsen, skolöverstyrelsen, socialstyrelsen och förbundsdirektörerna i kommun- och landstingsförbunden samt ordförandena i statens ungdomsråd, Athena och regeringens samordningsorgan för narkotikafrågor (SAMNARK). Gruppen skall samordna samhällets insatser mot narkotika. Högsta prioritet skall ges till förebyggande åtgärder inom olika områden.

Gruppen skall bl.a. se till att en intensifierad uppsökande verksamhet kommer till stånd i förhållande till ungdomar som riskerar att utveckla ett

missbruk. Genom olika insatser skall ungdomar, föräldrar, skolpersonal, fritidspersonal och organisationer gemensamt försöka motverka bruket av narkotika i bostadsområden och andra miljöer där ungdomar vistas.

Slutligen skall gruppen analysera effekterna av samhällets samlade resurser mot narkotikan i syfte att undersöka om befintliga resurser kan användas effektivare. Gruppens arbete skall avslutas i juni 1991.

I den uppgörelse om statsbidrag för ungdomsvård som träffats mellan företrädare för staten och de båda kommunförbunden har den tyngsta vården prioriterats. Statsbidragen ökar sålunda till slutna insitutioner inom ungdomsvården. Överenskommelsen innebär att den länsövergripande planeringen av institutionsvården skall intensifieras. Detta ger möjligheter till en ökad differentiering och en utbyggnad av institutionsvården för de tyngsta grupperna.

Den internationella narkotikasituationen är fortfarande allvarlig. Ett nordiskt ministermöte kommer att äga rum i januari 1990. Sverige har också föreslagit att FN utvecklar ett globalt handlingsprogram mot narkotika. Det svenska förslaget kommer att behandlas vid ett särskilt möte i FN:s generalförsamling i februari 1990.

2.10 Ungdomars internationella engagemang

Min bedömning: Det internationella samarbetet kommer att öka. Ungdomars möjligheter till att resa bör stimuleras. Resande innebär en ökad kulturell förståelse och förstärkt internationell solidaritet. Det är angeläget att ungdomar kan delta i ett internationellt ungdomsutbyte.

Svenska ungdomar växer upp i ett samhälle som blir alltmer beroende av den internationella utvecklingen. Inom Norden finns ett väl utvecklat samarbete mellan de nordiska ungdomsorganisationerna. En nordisk ungdomskommitté arbetar under nordiska ministerrådet.

Inom Europarådets ram finns dels ett ungdomscenter i Strasbourg och dels en europeisk ungdomsfond. Inom EG:s ram finns flera utvecklade program för studerande- och forskarutbyte som direkt berör ungdomar. Ett särskilt ungdomsutbytesprogram, Youth for Europe är igång sedan 1 januari 1989. Sverige och övriga EFTA-länder är sedan 1 januari 1990 med i teknik- och praktikantutbytesprogrammet COMETT. Inom ramen för EFTA-EG-samarbetet diskuteras även anslutning till flera program. Den tredje ungdomsministerkonferensen kommer att äga rum i Portugal i september 1990. Huvudtemat blir ungdomars möjligheter till ökad internationell rörlighet.

Under hösten 1990 kommer regeringen att genomföra en speciell satsning för ungdomar angående Europafrågorna – ungdomsoffensiv för Europa. Genom bl.a. seminarier och information kommer ungdomar att ta del av det arbete som pågår inom regeringen både vad gäller EG, Europarådet och utvecklingen i Östeuropa. Särskilda medel kommer att avsättas till ungdomsorganisationernas eget samarbetsorgan för internationella frågor, Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (LSU), för att delta i ungdomsoffensiv för Europa.

Regeringen har efter önskemål från ungdomsorganisationerna tagit initiativ till att en stiftelse bildas för att främja internationellt ungdomsutbyte, bl.a. genom att införa ett internationellt ungdomsrabattkort. Detta skall t.ex. ge rabatter på främst kulturevenemang och resor. Europarådets ungdomsministerkonferenser 1985 och 1988 har rekommenderat att medlemsländerna inför ett ungdomsrabattkort som ett medel för att öka den internationella rörligheten. Nio länder har hittills infört kortet och ytterligare tio länder planerar att införa detta. Ungdomskortet fungerar internationellt i de länder som infört detta.

Den tidigare nämnda ungdomsutredningen skall särskilt belysa ungdomars erfarenhetsutbyte med andra länder. Ett förslag skall presenteras senast den 30 mars 1990.

3 Hemställan

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anfört i denna skrivelse angående en samlad ungdomspolitik.

4 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 januari 1990	2
1 Inledning	2
2 Ungdomspolitiken inför 1990-talet	3
2.1 Insatser år 1990	3
2.2 Ungdomars möjligheter att påverka – ökad demo- krati och jämlikhet för ungdomar	4
2.3 Ungdomar och kulturen	6
2.4 Ungdomar och utbildning	7
2.5 Ungdomar och arbete	8
2.6 Ungdomar och boende	9
2.7 Ungdomar och familjen	10
2.8 Ungdomar och våld	11
2.9 Ungdomar och droger	13
2.10 Ungdomars internationella engagemang	14
3 Hemställan	15
4 Beslut	15

RAKT PÅ SAK

**GUIDE TILL REGERINGENS
UNGDOMSPOLITIK**

FÖRORD

Varje politisk fråga angår egentligen oss alla - ung som gammal. T.ex miljö, internationell solidaritet, fördelning och ansvar. Men en del känns särskilt viktigt när man är ung. Som skola och utbildning. Möjligheten att få ett meningsfullt arbete. Bostadsbyggandet. Frihet, körkort. Idrottens villkor. I regeringen är det olika ministrar som har ansvar för de här frågorna. Jag kan inte fatta beslut på deras områden. Men jag kan påverka - försöka göra politiken bra för ungdomar och bli en kanal till beslutsfattarna när unga har synpunkter på beslut och förslag.

Det är det som är politik. Att påverka och förändra för att kunna förverkliga sina drömmar. Men det räcker inte med tankar och idéer. För att det vi tror på ska kunna bli verklighet krävs det också arbete. Vill vi ha frisk miljö, fred, rättvisa och trygga liv så måste vi ta ställning och stå upp för det vi tror på, argumentera och få andra människor med oss. Idag är det självklart för de flesta svenskar att vi har mat och kläder, fri skola och trygghet när vi är sjuka. Men många svenskar kämpade, till och med offrade livet för att alla skulle få de rättigheterna. Den svenska välfärden är mycket ung och inget som kom av sig själv.

Att bestämma sig för vad man vill. Att tillsammans med andra kämpa för det och fatta gemensamma beslut - det är demokratisk politik. Jag vet att många unga, och en del vuxna, tycker att detta med politik känns gammalt och ute. Att det bara är förstelnade ritualer långt från människors vardag. Men jag tror på politiken. På demokratin som tar hänsyn till allas behov och rättigheter och låter alla vara med och forma framtiden. Om vi inte deltar avstår vi från möjligheten att påverka våra liv.

Ibland möter jag krav om att regeringen ska lagstifta bort allt som är fel. Förbjud bostadsbristen! Förbjud mobbing! Bestäm att alla tonåringar ska ha vänner och något meningsfullt att göra! Men många problem kan inte lösas på det sättet.

Det regeringen kan göra är att stödja byggandet av bostäder som passar ungdomar, höja studiebidragen, satsa på olika aktiviteter och kultur som ungdomar vill ha. Informera och stödja bra ungdomsprojekt. Men regeringen kan inte bestämma hur kommunerna ska handla. Om de vill satsa på bostäder, fritidsgårdar eller något annat. Det avgör varje kommun - och det är du själv som måste påverka den kommun du bor i.

Målet för regeringens arbete är att alla ungdomar ska få arbete, bostad och en bra utbildning. Men det räcker inte. För att utvecklas och må bra är det viktigt att ungdomar kan känna gemenskap med andra människor och veta att de har en uppgift att fylla. Det är viktigt att ingen hamnar utanför. Det finns en risk att skillnaderna i levnadsstandard ökar mellan ungdomar. Det vill regeringen motverka.

Att Sverige nu har fått en ungdomsminister är för att unga människor lättare ska komma till tals. Mitt jobb är att slåss för ungdomars frågor i regeringen och lära de äldre att lyssna. Men också att försöka minska klyftorna mellan generationerna så att de unga vill lyssna och lära av de äldre. Här vill jag berätta om vilken ungdomspolitik regeringen vill föra det närmaste året. Det jag beskriver är både sånt som är beslutat och sånt som regeringen vill att riksdagen ska besluta om. Du hittar också en hel del information och inspiration till hur man kan genomföra projekt och idéer.

Jag vill gärna att du som har synpunkter på regeringens politik under 90-talet kontaktar mig. Dina drömmar, det du vill och tror på är viktigt. Ta vara på din möjlighet att påverka framtiden.

Bitr civilminister Margot Wallström
Civildepartementet, 103 33 Stockholm.

UTBILDNING

I framtiden blir det mindre vanligt att man stannar i samma yrke hela livet. De snabba tekniska framstegen gör att många gamla jobb försvinner. Nya kommer i stället. Bra bas-kunskaper och allmänbildning blir viktigare än någonsin. Alla ska ha rätt till den utbildning och påbyggnad av kunskaper som krävs för att följa med i utvecklingen. Alla måste få tillgång till bra skolor och chans att utveckla sin speciella begåvning. Det kommer att behövas både praktiska och teoretiska begåvningar - men framförallt möjlighet att förnya och komplettera sina kunskaper. Dålig grundutbildning skapar osäkerhet inför ny teknik och snabba förändringar. Och utan kunskaper kan vi inte sortera all den information som sköljer över oss via satelliter, kablar och dataskärmar.

Ungdomar har rätt att påverka sin egen situation i skolan. Men tyvärr känner alltför få elever till sina rättigheter. I Göteborg arrangerar föreningen Ungdomskraft kurser för gymnasieelever där de får lära sig mer om skoldemokrati. Flera elever från varje skola deltar. Efter kursens slut hoppas man ha skapat sammansvetsade aktionsgrupper, som kan återvända till skolorna för att tillsammans med andra elever arbeta för bättre arbetsmiljö och skoldemokrati.

ARBETSMILJÖ

Ett huvudkrav är att arbetsmiljön blir bättre i våra skolor. Många unga människor slits ut efter en kort tid i arbetslivet och för en del börjar problemen redan i skolan. Dålig ljudisolering och belysning är fysiskt och psykiskt påfrestande. Många tvingas till skadliga arbetsställningar i felkonstruerade skolbänkar. Idag finns elevskyddsombud i många skolor. Regeringen har föreslagit att elevernas rätt till inflytande inskrivs i arbetsmiljölagen. Genom skyddsombuden förs elevernas förslag om förbättringar fram till skolledning och kommun. Det kan vara krav på översyn av dåliga ventilationssystem, bättre uppehållsrum, eller åtgärder mot mobbing.

GYMNASIESKOLAN

Under 90-talet ska gymnasieskolan förändras och utvecklas. Större valfrihet under utbildningens gång ska göra att ingen linje blir en återvändsgränd som hindrar den som ändrar sina framtidsplaner. Varje elev ska få goda kunskaper i allmänna ämnen - även den som väljer en praktisk, yrkesin-

riktad linje. Både för sin personliga utvecklings skull och för att ha en bra grund för fortsatt utbildning. Största förändringen sker med de yrkesinriktade utbildningarna som ses över och förbättras. En försöksverksamhet startas över hela landet med treåriga, moderniserade linjer där en stor del av utbildningen förläggs till arbetsplatser.

HÖGSKOLAN

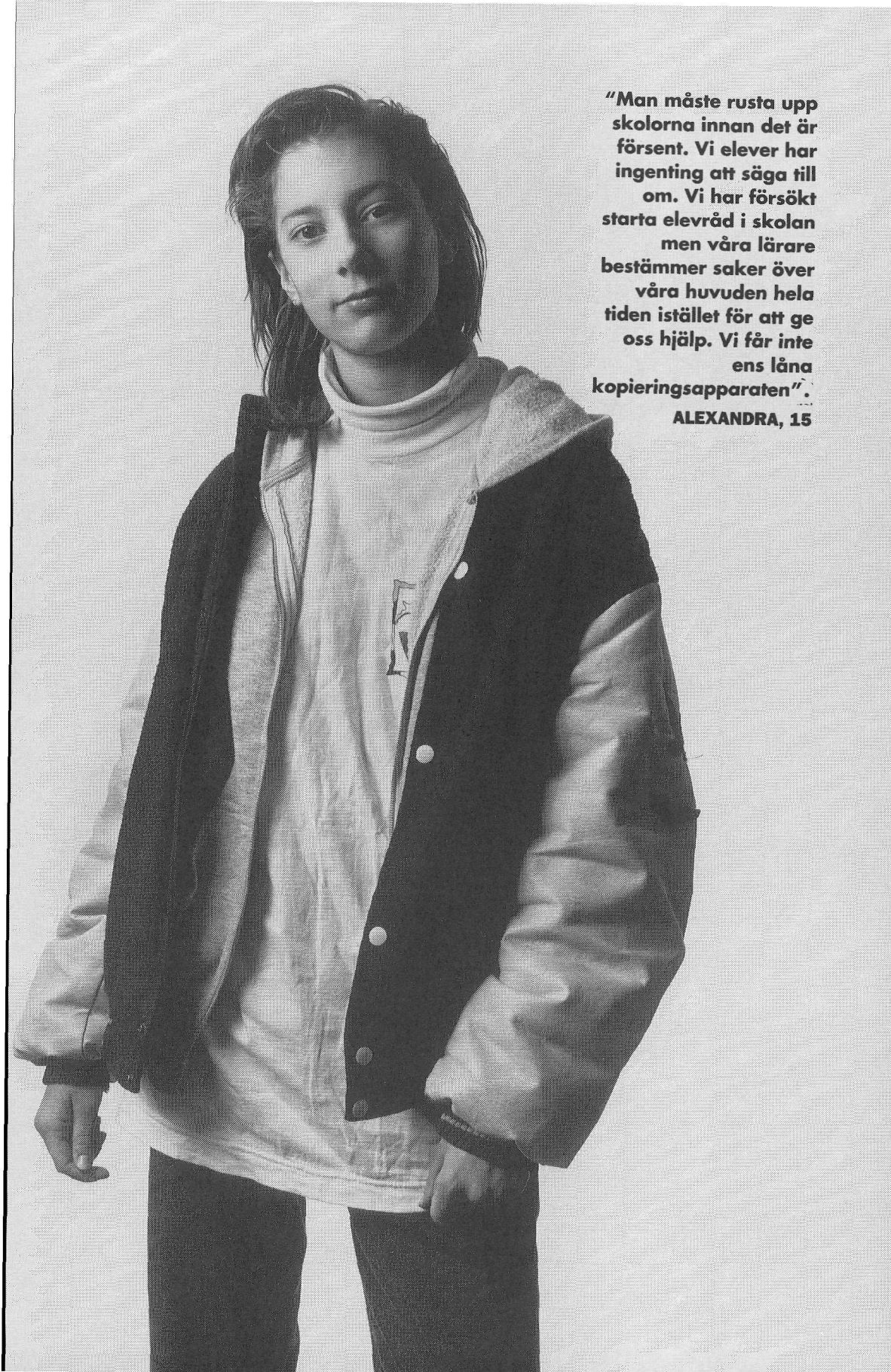
Inträdeskraven till högskolan förändras och de nya reglerna kommer att gälla från hösten 1991.

STUDIEMEDEL

Studiemedlen har höjts. Sedan 1 januari 1989 kan man också få studiemedel för högskoleutbildning utomlands - även om motsvarande utbildning finns i Sverige.

KÖRKORT

Det höga olycksfallstalet för ungdomar i trafiken har lett till krav på bättre utbildning och en tvåårig provtid för nyblivna körkortsinnehavare införs fr.o.m 1 januari 1990. Efter två år permanentas körkortet om man kört prickfritt under denna tid.

"Man måste rusta upp skolorna innan det är försent. Vi elever har ingenting att säga till om. Vi har försökt starta elevråd i skolan men våra lärare bestämmer saker över våra huvuden hela tiden istället för att ge oss hjälp. Vi får inte ens låna kopieringsapparaten".

ALEXANDRA, 15

ARBETE

Att skapa arbetstillfällen åt alla är en av regeringens viktigaste uppgifter. Arbetslöshet är ett av de farligaste hoten mot ett rättvist samhälle. Om man söker arbete och ständigt misslyckas är det lätt att förlora både självförtroende och framtidstro - man känner sig maktlös och utanför. I många europeiska länder går 15-20% av de unga utan arbete - i en del områden mer än hälften. Många har gett upp hoppet om att någonsin kunna försörja sig och skapa ett självständigt liv. I Sverige är arbetslösheten under två procent. I vissa delar av landet har vi till och med brist på arbetskraft. Men fortfarande händer det att ungdomar måste flytta ifrån sin hemort för att finna arbete. Därför är det viktigt att vi försöker sprida möjligheterna till bra jobb över hela Sverige. Dessutom har kraven på ett meningsfullt och utvecklande arbete höjts; ett jobb där man trivs med både arbetsuppgifter, miljö och kamrater. Det finns mycket som måste göras för att förbättra arbetsmarknaden. Fler och tryggare jobb, bättre arbetsmiljö och verkligt medinflytande. En bredare utbildning ska ge större valfrihet i arbetslivet. Fler ska kunna välja sina arbetstider fritt och "vara chef över sig själva" i större utsträckning än idag.

JOBBGARANTI

De tidigare ungdomslagen har ersatts med jobbgaranti. Inskolningsplatser på heltid och inom alla arbetsområden för ungdomar mellan 18-19 år som inte hittar andra jobb. En förbättring jämfört med ungdomslagen som oftast bara gav arbete på deltid och på ett begränsat område av arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens insatser har förbättras med i första hand jobbsökaraktiviteter - i andra hand utbildning. Man ska kunna få ekonomisk ersättning om man vill delta i kurser eller andra aktiviteter som hjälper i jakten på arbete. För ungdomar som inte hittar ett lämpligt arbete eller utbildning inom tre veckor gäller jobbgarantin. Den innefattar också ett introduktionsprogram med handledning, information om arbetsmiljö, förhållandena på arbetsplatsen och möjlighet att prova på olika arbetsuppgifter. Särskilda insatser med mer individuellt anpassade lösningar görs för ungdomar som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

ARBETE ÅT UNGA HANDIKAPPADE

Ett särskilt AMS-projekt för att ge unga handikappade arbete, utbildning eller praktik pågår.

STARTA EGET

Ihela landet har ungdomar startat "eget" i kooperativ - alltså företag där alla medlemmar har inflytande och verksamheten drivs utan vinstsyfte. I många skolor driver eleverna egna skolcaféer. Det finns kooperativa daghem, affärer, verkstäder. I Skåne har tjugo unga fotomodeller startat en kooperativ modellagentur. Allt fler ser den kooperativa företagsformen som ett bra sätt att förnya arbetet inom både privat och offentlig verksamhet. Människor samarbetar och demokratin och gemenskapen blir större. LKU står för "lokala kooperativa utvecklingscentra" och erbjuder ekonomisk och juridisk rådgivning till grupper som vill starta kooperativ. Här finns det plats för unga friska idéer. Arbetslös ungdom som har fyllt 20 år och vill starta företag kan få hjälp i olika former.

**"Många klagar på att
praktikplatserna känns
meningslösa. Att ingen
vet vad vi prao-elever
ska vara bra för. Det
vore bättre om elevråden
fick välja platser och
förbereda arbetsgivare".
EVA, 15**

**EGEN
BOSTAD**

I dag har många svårt att hitta bostad - men det är ungdomarna som drabbas värst av bostadsbrist, spekulation och höga hyror. Den som studerar eller har låg lön kan inte köpa bostadsrätt för hundratusentals kronor eller betala skyhöga andrahandshyror.

80-talets bostadsbrist tog många kommuner på sängen. Problemet hade ju länge varit det motsatta. Man hade förbyggt sig för att klara 70-talets bostadsbrist och trångboddhet. Det fanns gott om nybyggda lägenheter som ingen ville flytta in i. Arbetslösheten var hög och människor hade det sämre ekonomiskt. Ännu för sex år sedan fanns det 40 000 tomma lägenheter. Det berodde främst på att folk helt enkelt inte klarade hyran. Unga människor har alltid velat flytta hemifrån och skapa sig ett självständigt liv men ibörjan av 80-talet hade de inte råd och fick bo kvar hemma. Idag är läget ett annat. Ekonomin har förbättrats. Barn-, studie- och bostadsbidragen har höjts. Inte minst ungdomarna har fått bättre råd att efterfråga bostad. Men de behöver små och billiga lägenheter och där är bristen fortfarande stor. Vi måste på olika sätt försöka uppfylla ungdomarnas krav. För vem kan koncentrera sig på studier och arbete om man måste bo kvar i barnkammaren eller sova i kompisens badkar? Vem blir inte bitter och trött på livet om allt man tjänar går till hyra eller räntorna på lånet till bostadsrätten?

HJÄLP TILL BOSTAD

Många ungdomar står i bostadskö. För deras skull måste nya lösningar prövas. I många kommuner gör man mycket för att få fram ungdomsbostäder. På andra håll gör man ingenting alls. Regeringen driver på kommunerna. Det har gett en del resultat.

UNGDOMS- BOSTADSSTÖD

En egen ungdomskö finns på bostadsförmedlingen i flera kommuner. Den ger förtur till lägenheter som är särskilt lämpliga för ungdomar. I Göteborg förmedlar stiftelsen UNGBO främst lägenheter med kortidskontrakt. Man har lyckats få fram nära 1000 tillfälliga ungdomsbostäder vid sidan av de vanliga köerna. Vissa kommuner har byggt särskilda ungdomsbostäder - bl.a Upplands Väsby och Tyresö utanför Stockholm. Andra har gjort om outnyttjade lokaler till billiga ungdomsbostäder. I en nedlagd högstadieskola förvandlades gamla klassrum till bostäder. Lägenheter i äldre

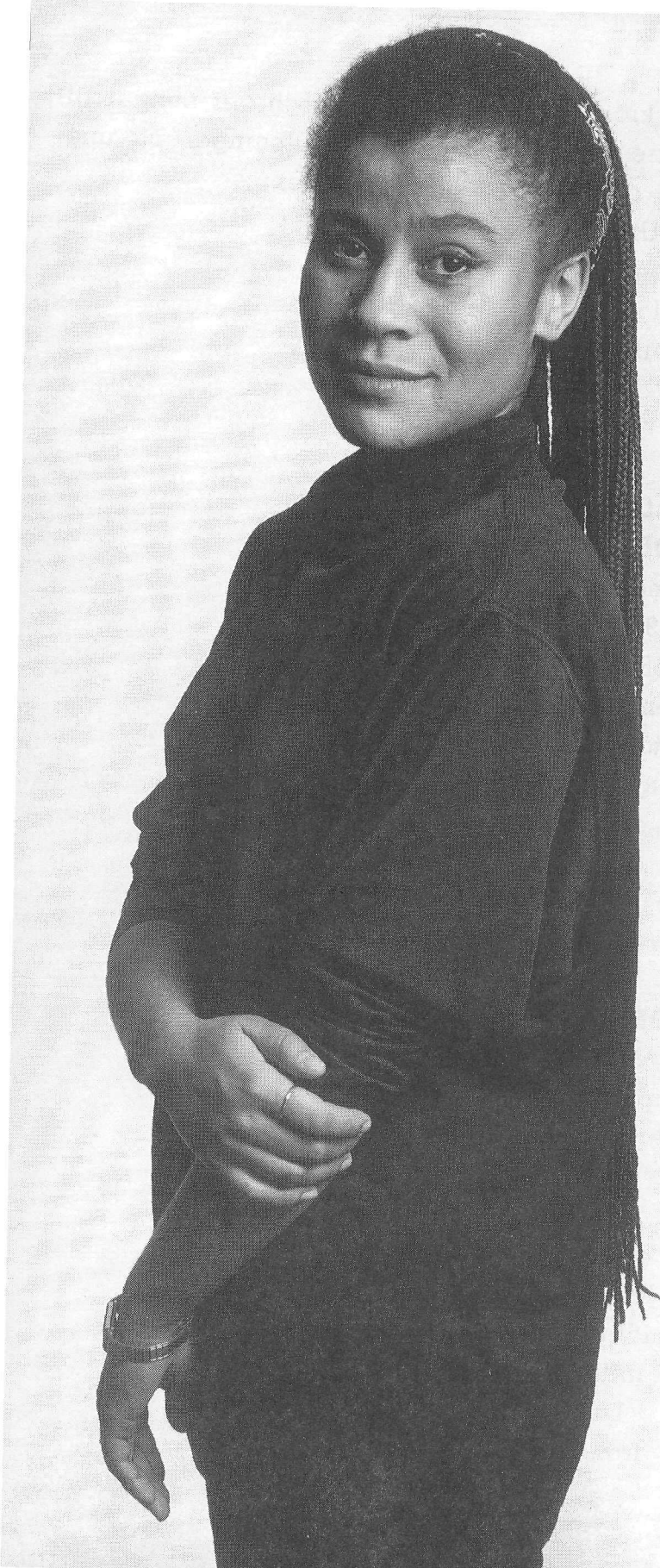
hus som väntar på modernisering reserveras för ungdomar. I Örebro har ungdomar flyttat in i ett före detta pensionärshem. I Östersund får de hyra stugor i ett fritidsområde tio månader om året. För att lösa akuta problem inreder man kontorsrum eller hyr ut husvagnar. Ett särskilt statsbidrag lämnas till vissa kommuner för varje nybyggd lägenhet som hyrs ut till ungdomar under 25 år.

UNGDOMSBOSTADS- BIDRAG

Sedan 1989 kan ungdomar mellan 18-28 år med låg inkomst få bostadsbidrag. Du ansöker om bidrag hos din kommun. 1989 fick cirka 10 000 bidrag. Antalet bör öka när fler blir medvetna om möjligheten.

UNGDOMSBOSPARANDE

Du som är mellan 16-25 år kan öppna ett särskilt konto för bosparande. Det är helt skattefritt och anslutet till ungdomsbosparandet tills du fyllt 28 år. Man får spara upp till 800 kronor i månaden. När man har sparat i minst tre

Hur ska man kunna bli
vuxen och ta ansvar för
sitt liv om man måste bo
hemma tills man är
trettio"?

VERONICA, 20

år och har minst 5000 kronor på kontot får man låna tre gånger sitt sparade kapital om man ska köpa bostad. Ungdomsbo-sparandet har kommit till för att det ska bli lättare att köpa bostadsrätt eller villa senare i livet.

kommuner och ger pengar till särskilda satsningar på ungdomsbostäder.

ÖKAT BOSTADS- BYGGANDE

Bostadsbyggandet ökar stadigt. 1989 började man bygga cirka 55 000 lägenheter. Situationen är fortfarande svårast i storstäderna men genom olika åtgärder har regeringen lyckats styra byggandet från kontor och andra arbetsplatser till bostäder.

UNGDOMSBOENDE- DELEGATIONEN

En arbetsgrupp har bildats av regeringen som har till uppgift att stimulera, stödja experiment och informera om nya ideer och försöksverksamhet. De tar kontakt med kommunerna för att driva på när det gäller initiativ för ungdomsbostäder. De visar lyckade exempel från andra

När man går ut på stan märker man hur dålig stämning det är mellan ungdomar och vuxna. Ibland stirrar tanterna så man blir rädd för att få ett paraply i skallen. Vuxna verkar bara döma efter utseendet. När de var unga hade väl alla som inte var helt utslagna kostym".

ANDY, 16

“ FÖRENING

I Sverige är hundratusentals människor engagerade i fritidsaktiviteter genom föreningar, studiecirklar och organisationer. Det finns föreningsverksamhet för nästan allting - från fotboll till magdans, innebandy, datorer och bergsklättring. Genom att organisera sig kan man lättare träffa likasinnade och dessutom få större uppmärksamhet och ekonomiskt stöd. Utan att för den skull anpassa sig till några särskilda regler och normer. Ett exempel på annorlunda föreningsverksamhet är "Rockparty" i Hultsfred, som varje år lockar tusentals unga till en internationell rockfestival.

Genom att gå med i en förening eller ungdomsorganisation som arbetar med frågor som känns viktiga kan man påverka sin egen och andras situation. Här träffar man inte bara jämnåriga och har trevligt utan man kan lära känna andra som vill samma sak som man själv - många tillsammans har större chans att nå resultat än den som står ensam. En del ungdomar väljer att arbeta i en organisation som Amnesty International eller Greenpeace - andra går med i ett politiskt ungdomsförbund.

UNGDOMS- ORGANISATIONERNA

Statens ungdomsråd ger bidrag till de olika organisationerna. De som får pengar är dels de som funnits länge, som t.ex scouterna. Men också nya rörelser som ger unga möjlighet att engagera sig får stöd. Det finns drygt 8 miljoner kronor som ska användas till framtidsinriktat utvecklingsarbete inom föreningslivet. Särskilt vill man uppmuntra uppsökande verksamhet för att nå de barn och ungdomar som nu står utanför föreningslivet. Ungdomar ska få ökat stöd för att starta egna föreningar. Kanske behövs det många fler föreningar som bara går ut på att man träffas, lyssnar på musik, får nya kontakter och har trevligt tillsammans.

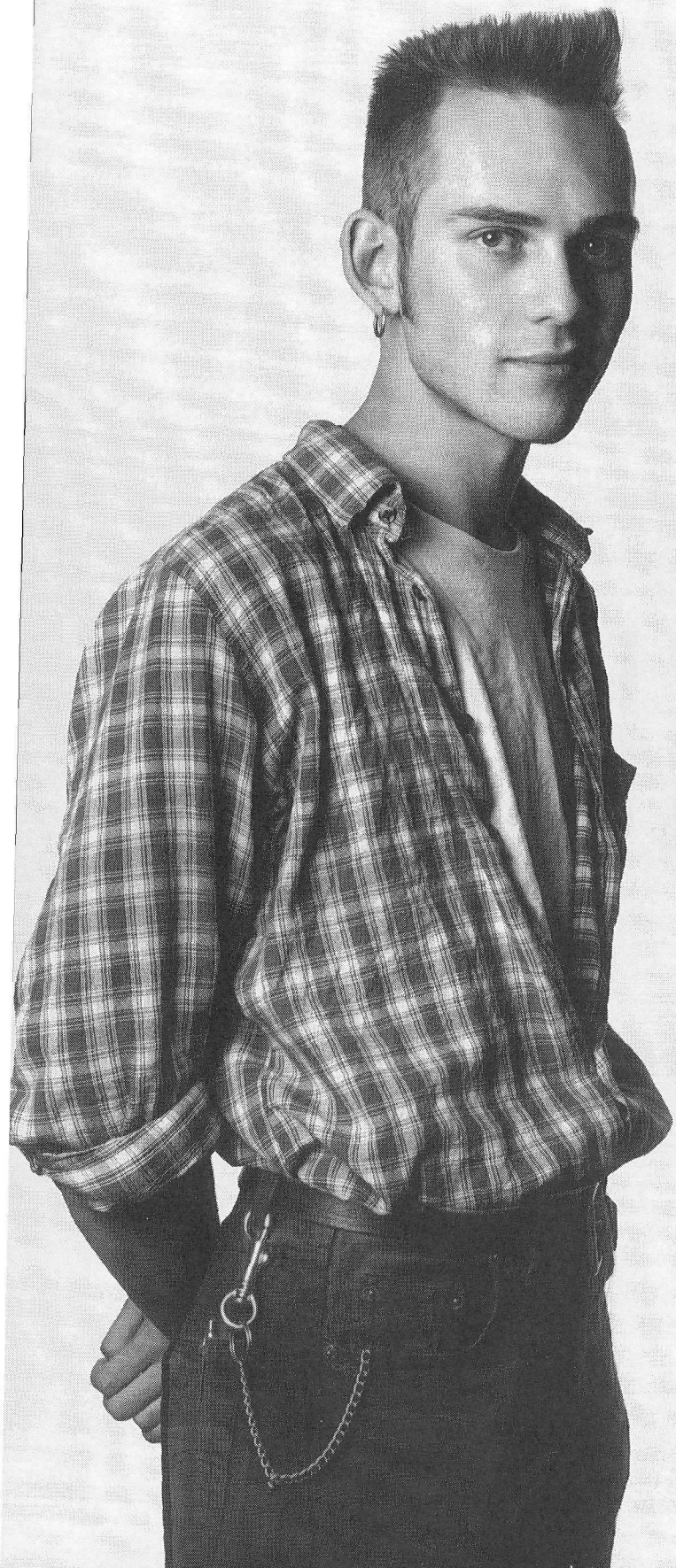
URKRAFT

Den unga föreningen "Urkraft" i Skellefteå är ett lyckat exempel på hur ungdomar själva kan förändra sin verklighet. Man har byggt ett eget Ungdomshus som sjuder av aktivitet. Hit kommer nu

kommunalpolitiker från hela landet för att gå på kurs, jobba i Ungdomshusets kök och föreningens egna innebandyhall. Urkraft kallar kurserna "syresättning för trötta tjänstemän och politiker" men säger att det inte finns några hemligheter bakom framgången. Hårt arbete och stöd och respekt för ungdomarnas egna projekt är receptet. Urkraft har fått ekonomiska bidrag för att komma igång men räknar med att bli självförsörjande.

Regeringen föreslog hösten 1989 en särskild lag som gör det lättare för kommuner och landsting att ge pengar direkt till ungdomsorganisationer. Stöd ska kunna ges utan att det som nu ställs särskilda krav på rent ideell eller helt opolitisk verksamhet.

Ungdomsorganisationerna får statligt stöd till central och lokal verksamhet. Hittills har man i lokalt stöd fått tolv kronor varje gång man träffas i sin lokala förening. Detta stöd ska göras om och organisationerna ska få mer att säga till om hur stödet ska användas.

"Politikerna verkar behöva hjälp med planeringen. Varför bygger de fotbollsplaner överallt och inga motorgårdar? Allt tar så lång tid. För tio år sen skrek alla efter replokaler. Nu plötsligt ska alla pengar gå till rockband - när de flesta bara behöver en minisynt och en dator för att göra musik. Om jag väntar tio år kanske de bara bygger motorgårdar".

JAKOB, 22

KULTUR

TJUGOFYRA

Vad är egentligen kultur? Alla människor tycks ha olika uppfattningar om vad som är bra och dålig kultur. Ska man stödja opera, rockvideo, folkdans, tecknade serier eller grafitti? Satsningen på barn- och ungdomskultur måste spänna över alla områden och förändras i takt med tiden. Tidningar, teve, video och kabel förmedlar nya intryck och uttryck från hela världen och snabbare än många vuxna kan uppfatta eller föreställa sig. För ungdomar, som växt upp med det enorma utbudet är det ofta lättare att kritisera, sortera och välja. Det är politikernas ansvar att stödja ungdomskultur men det är svårt att bestämma exakt var insatserna ska göras. Därför måste också ungdomarna ta initiativ - informera och ställa krav. Litteratur, dans, musik, teater och konst i olika former betyder mycket för många människor. Kultur kan ge glädje, förståelse för andra människors sätt att tänka och leva, njutning och avkoppling. Kultur kan utmana och tvinga oss att tänka efter. Ofta förstår vi en del kultur och tycker att en annan är obegriplig. Men det är viktigt att vi får möjlighet att ta del av olika kulturformer. Barn och ungdom som får många och varierade kulturupplevelser får ett rikare liv - också som vuxna. Fler unga än någonsin är intresserade av att starta egna teater- och musikgrupper, göra film, skriva och måla. Tack vare föreningar och folkrorelser finns en rik och varierad amatörverksamhet i köror, dans- musik och teatergrupper. Men för att ungdomarna inte ska känna sig styrda och kvävda av etablerade organisationer krävs att de kan utveckla egna idéer och experimentera.

BARN OCH UNGDOMSKULTUR

Satsningen på barn- och ungdomskultur ska gälla alla olika områden från teater till rockmusik, bibliotek och videoproduktion. I den totala kultursatsningen på 300 miljoner kronor som nu görs är barn-och ungdomskultur ett av de främsta områdena. Men det är osäkert om alla de möjligheter som finns är tillräckligt välkända. Därför har regeringen tillsatt en arbetsgrupp som ska utarbeta ett gemensamt program för barn-och ungdomskulturen. Idén är att man i lättillgänglig form ska sprida information om hur föreningsliv, skolor och ungdomsgårdar kan få hjälp och stöd till att utveckla musik, teater, dans, konst, litteratur, film och video för barn och ungdom.

MUSIK

Genom studieförbunden kan många ungdomar söka pengar direkt till sin verksamhet genom att bilda studiecirkel. Så finansierar t.ex. många rockband och musikgrupper sitt spelande. På Fryshuset i Stockholm spelar över

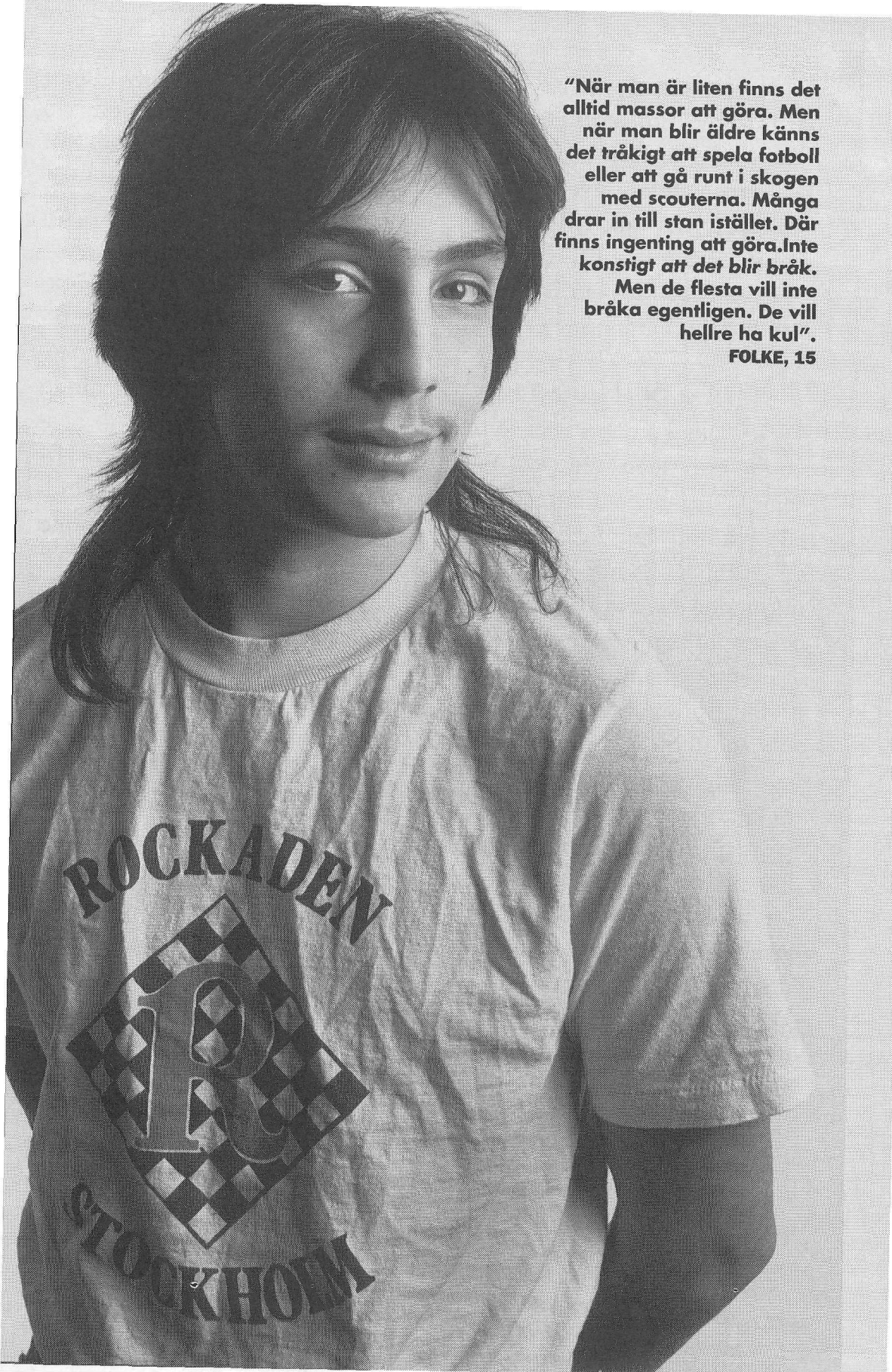
hundra studiecirkel allt från rock till jazz och deathmetal med stöd från kommunen. I hela landet finns musikföreningar och band som fungerar på liknande sätt.

TEATER

Genom studieförbund och ungdomsorganisationer finns en stor och livaktig amatörteaterverksamhet för barn-och ungdomar och genom skolan får många elever tillfälle att se teater. De fria teatergrupperna svarar för över hälften av alla föreställningar för barn och ungdom men de har svårt att finansiera sin verksamhet och måste få ökat stöd. Även de större teatrar som har satsat på barn-och ungdomar ska få stöd till att fortsätta det viktiga arbetet. Många länsteatrar har planer på att utveckla sin barn-och ungdomsverksamhet och ska få ekonomisk hjälp.

KULTUR I SKOLAN

Genom Kultur i skola-projektet har aktiva elever och lärare gjort skolan till en allt viktigare del i kultursatsningen för barn-och ungdom.

"När man är liten finns det alltid massor att göra. Men när man blir äldre känns det tråkigt att spela fotboll eller att gå runt i skogen med scouterna. Många drar in till stan istället. Där finns ingenting att göra. Inte konstigt att det blir bråk. Men de flesta vill inte bråka egentligen. De vill hellre ha kul".

FOLKE, 15

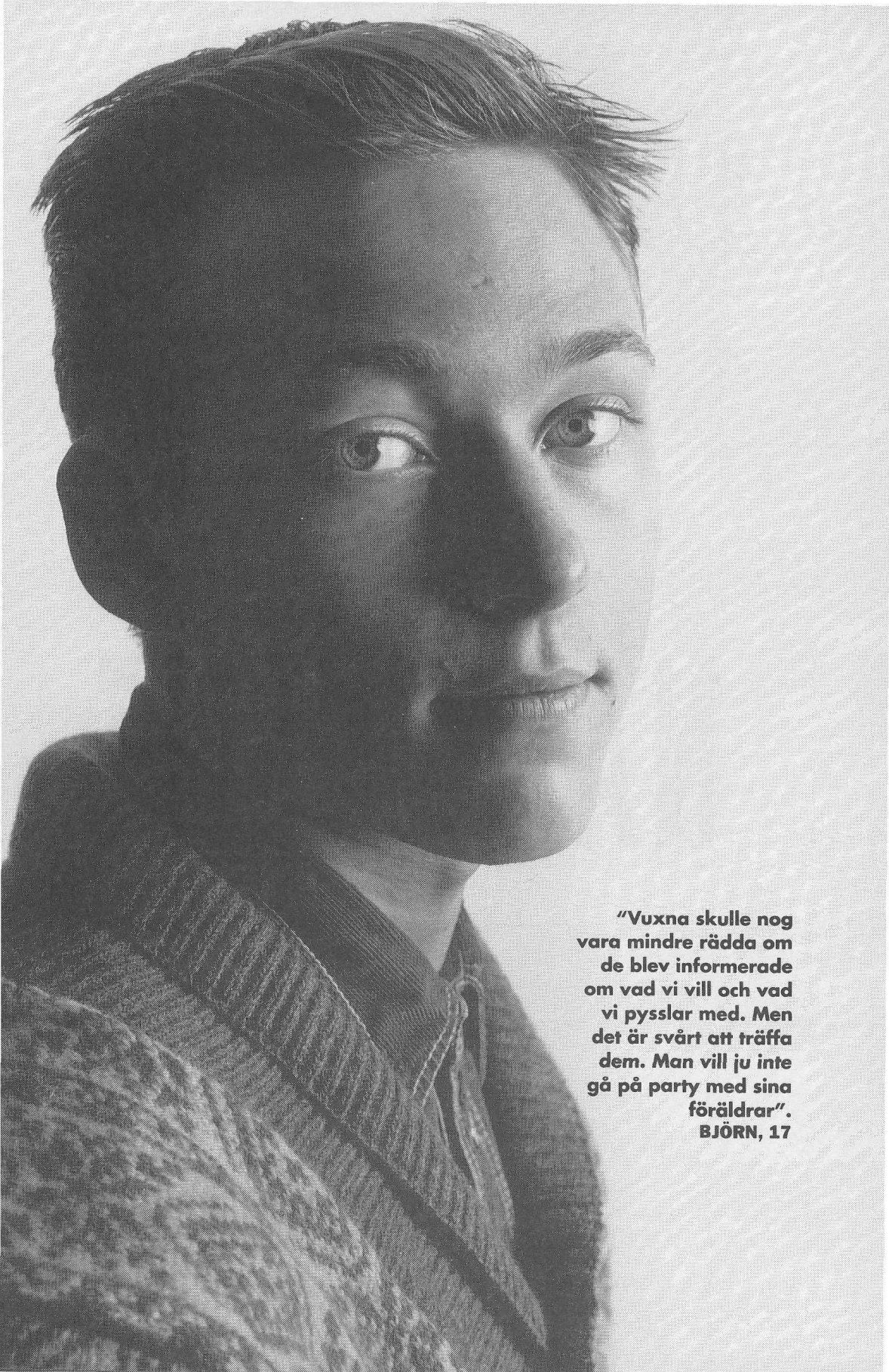
Under de tre år som arbetet varit igång har statliga medel gått till över 4000 projekt som t.ex dans och teaterverksamhet. Projektet har ofta inspirerat elever och lärare till att prova nya sätt att arbeta och har förbättrat stämningen i skolan.

FILM OCH VIDEO

Dagens unga har växt upp med film på teve och biografier och har höga krav på kvalitet. Filminstitutet har en viktig roll när det gäller tillgången till bra film för barn och ungdomar. Under de senaste åren har man rustat upp biografier. Samtidigt har man försökt se till att nya filmer visas i hela landet på en gång istället för att landsortspubliken får vänta flera månader på aktuella filmer medan storstäderna har ett rikt utbud. Genom försöksverksamhet som t.ex "Växthusprojektet" försöker man också ge unga människor chansen att genomföra idéer till egna kortfilmer med professionell hjälp. 6 miljoner kronor används varje år till bl.a import och lansering av film för barn och ungdom och för stöd till organisationer, filmklubbar och

föreningar som visar kvalitetsfilm för barn och ungdom. 10 miljoner kronor går också till distribution av videofilmer. Varje år ges bidrag till lokal försöksverksamhet med videoproduktioner. Man har till exempel byggt upp medieverkstäder som fungerar som lokala centra dit man kan vända sig för idéer och praktisk rådgivning. Många ungdomar har använt sig av medieverkstäderna för att spela in sina egna videofilmer.

Undersökningar visar tydligt att de flesta ungdomar väljer komedier och äventyrsfilmer när de går på bio eller hyr videofilm. Bara en mycket liten procent av unga ser filmer med spekulativa våldsinslag. I Sverige har det länge varit olagligt att visa filmer med mycket grovt och spekulativt våld. Nu har övervakningen av videomarknaden blivit ännu hårdare och straffen höjts för dem som sprider olagliga filmer på video. Ett särskilt råd mot våldsvideo ska inrättas för att följa marknaden, bevaka att lagarna följs, stödja utbildning och information.

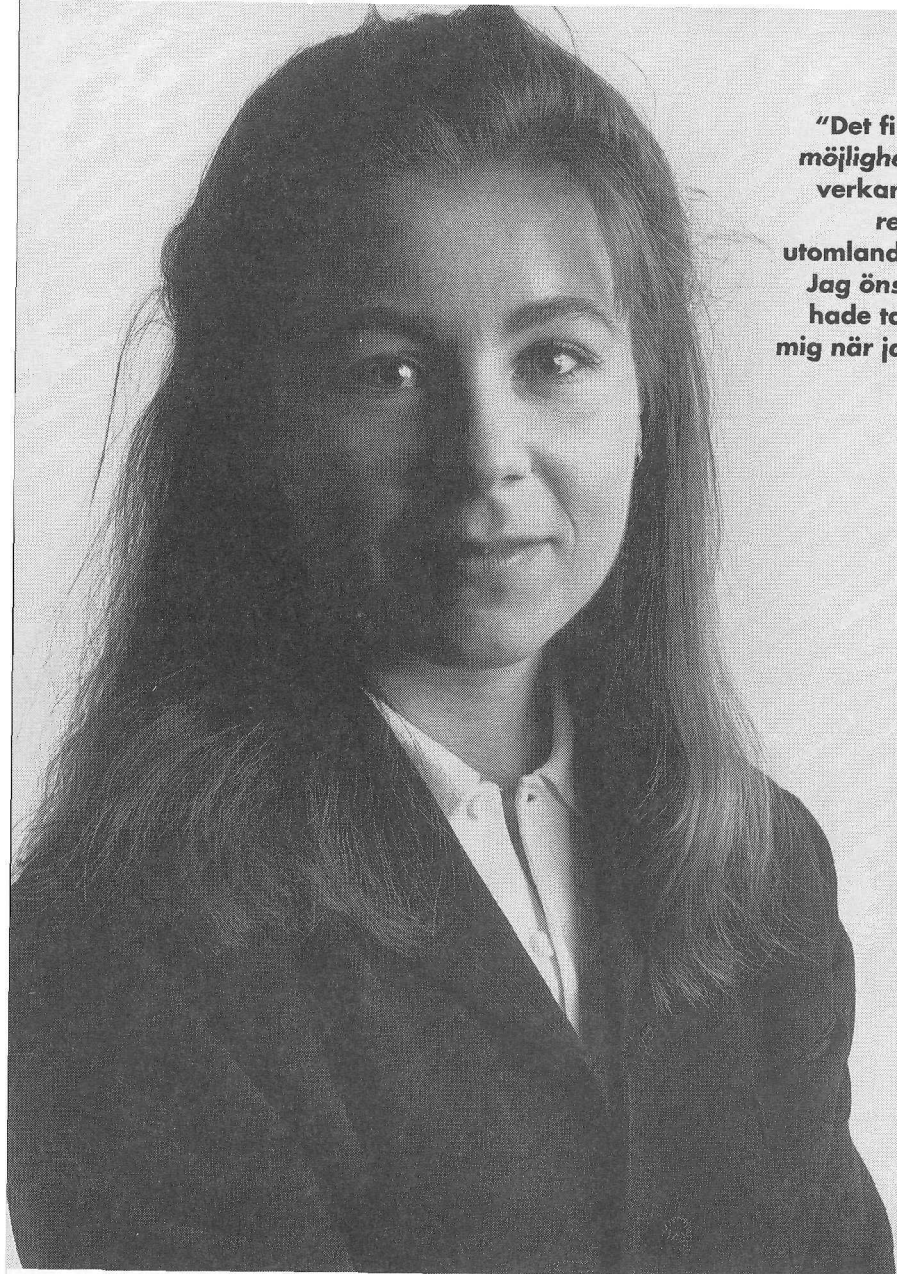

**"Vuxna skulle nog
vara mindre rädda om
de blev informerade
om vad vi vill och vad
vi pysslar med. Men
det är svårt att träffa
dem. Man vill ju inte
gå på party med sina
föräldrar".
BJÖRN, 17**

**INTER-
NATIONELLT**

TRETTIO

Svenska ungdomar reser mer än någonsin tidigare. Låga biljettpreiser och goda språkkunskaper är två skäl men också en ökad vilja att se världen och lära känna andra människor och kulturer. Det blir allt vanligare att man sparar ihop pengar för att tågluffa eller kanske resa till andra sidan jordklotet - antingen bara för att uppleva något annorlunda eller för att arbeta, delta i konferenser eller idrotta. Tillfällen att studera i andra länder har också blivit allt fler. Resandet, utbytet och kontakterna, inte minst med flyktingar och invandrare här hemma ger ett större medvetande och kunskaper om världen. Det gör dagens unga till en unik resurs i en värld där internationella kontakter blir allt vanligare. Ungdomar över hela världen arbetar idag aktivt för internationella frågor. Utbytet mellan ungdomar i Europa i studier, idrott och arbete är en viktig del av det europeiska samarbetet. Genom information och insamlingar stöder man också utvecklingen i andra delar av världen och bidrar till kampen mot politiskt förtryck, som t.ex apartheid i Syd-Afrika. Det görs stora ansträngningar för att rädda miljön, inte bara i vår del av världen utan också i utvecklingsländerna, t.ex för att värna de tropiska regnskogarna, eller globalt, som arbetet för att skydda ozonskiktet. Allt fler har insett att en av de viktigaste förutsättningarna för en bättre framtid är samarbete över gränserna. Det kräver både politiskt arbete för internationella överenskommelser, enskilda kontakter och personligt engagemang.

*"Det finns massor av
möjligheter som ingen
verkar känna till; att
resa och plugga
utomlands till exempel.
Jag önskar att någon
hade talat om det för
mig när jag var yngre".
FIA, 24*

UNGDOMSPOLITISK UTREDNING

En av de viktigaste uppgifterna för regeringens ungdomspolitiska utredning är att ta reda på hur svenska ungdomar lättare kan delta i det internationella ungdomsutbytet. De har också som en viktig upp-

gift att undersöka situationen för unga invandrare och jämföra den med situationen för svenska ungdomar. Förslaget om ungdomsutbyte med andra länder ska presenteras senast den 30 mars 1990 och förslagen om invandrar- och flyktingungdom senast den 31 juli 1990.

LIVSKRAFT

Den som är ung i Sverige idag har det bättre, materiellt sätt, än i de flesta andra länder. Svenska ungdomar äter sig mätta varje dag. De har fria skolor och möjlighet att resa och ägna sig åt fritidsintressen. Men alla mår inte bra. Många har svårt att tro på framtiden. Tidningar, teve och radio rapporterar mest om våld, problem och katastrofer och allt kan verka hopplöst. En del ungdomar saknar trygghet och stöd från vuxna. De känner sig ensamma och utanför och kan dras in i kriminalitet och drogmissbruk. Skrämmande många tycker att klyftan mellan generationerna har blivit större - att stämningen mellan vuxna och ungdomar är sämre än någonsin. Kanske beror det bara på missuppfattningar, fördomar och dåliga kunskaper? Man hör vuxna som anklagar ungdomar för brist på engagemang och ser dem som antingen våldsamma slagskämpar eller hagalna materialister vars största dröm är en knallröd Porsche och aktieportfölj. Men alla undersökningar visar att de flesta ungdomar tycker att viktigast i livet är att få vara frisk, ha arbete, goda vänner och familj. Det är eviga värden som gäller. Och över hela landet arbetar ungdomar aktivt för att förnya och förändra samhället och skapa förutsättningar för en bättre framtid. På eget initiativ startar de antivåldsföreningar och aktioner mot droger, miljöförstöring och rasism. Regeringen vill stödja och uppmuntra det arbetet. Men också verka för att unga och vuxna ska komma närmare varandra och arbeta gemensamt för en bättre framtid.

INSATSER MOT ALKOHOL OCH NARKOTIKA

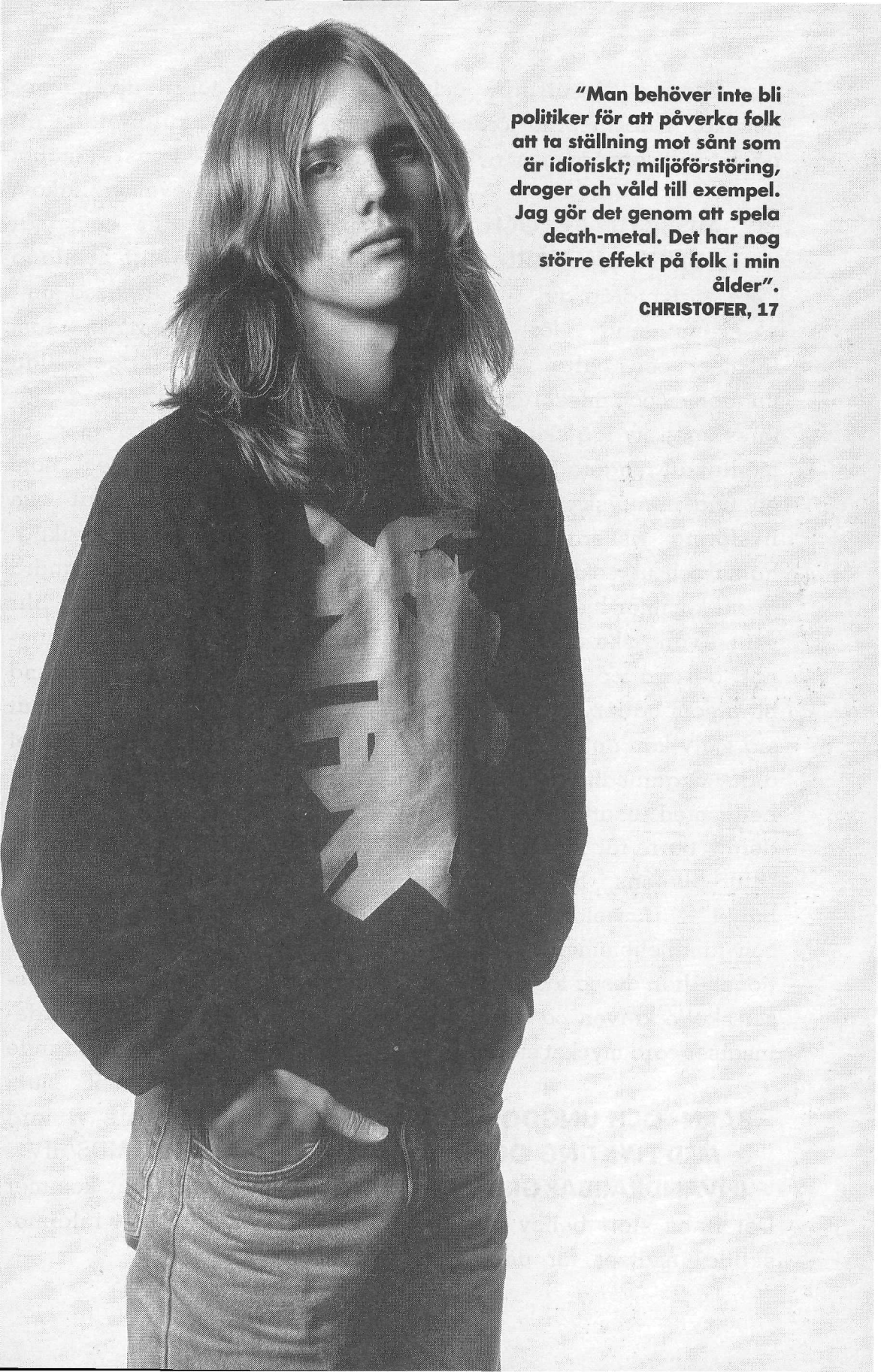
I början av 80-talet minskade alkohol och narkotikamissbruket i Sverige - särskilt bland ungdomar. Men 1984 vände utvecklingen. Framförallt började tonåringarna dricka mer. Den internationella Världshälsoorganisationen - WHO - har arbetat för att minska alkoholkonsumtionen i världen med 25 procent fram till år 2 000 och verkar för ett samhälle fritt från narkotika. Sverige ställer upp på den målsättningen. Riksdagen har bett regeringen att höja åldersgränsen för att köpa alkohol på restaurang till 20 år. Men det viktigaste är att satsa på förebyggande insatser. T.ex. att ha fler aktiviteter och längre öppet-hållande på fritidsgårdarna, öppna flera drogfria diskotek och ungdomshus, göra skolan bättre och ge mer information. Och lika viktigt som att ändra ungdomars attityd till droger är det att ändra de vuxnas inställning - särskilt när det gäller alkoholen som är det stora drogproblemet i Sverige.

ATHENAGRUPPEN

Ar en särskild aktion mot alkohol och narkotika som drogs igång genom ett regeringsbeslut 1988. Både myndigheter och ungdomsorganisationer är engagerade i arbetet som främst går ut på att stödja lokala insatser för att förebygga drogmissbruk. ATHENA riktar sig till unga mellan 15-24 år men vill också samarbeta med vuxna.

AKTIONSGRUPP MOT NARKOTIKA

I november 1989 tillsatte regeringen en aktionsgrupp mot narkotika som ska samordna samhällets insatser mot narkotika. Största vikten läggs vid förebyggande åtgärder. Att söka upp ungdomar som riskerar att dras in i missbruk och hjälpa dem in på andra vägar. Att föräldrar, ungdomar, fritidspersonal och andra försöker motverka missbruk. Det kan ske på många sätt men viktigt är det finns alternativ - i samhället, skolan och bostadsområdet. Alla måste få möjlighet att utveckla fritidsintressen och talanger. Gruppen ska också undersöka

“Man behöver inte bli politiker för att påverka folk att ta ställning mot sånt som är idiotiskt; miljöförstöring, droger och våld till exempel. Jag gör det genom att spela death-metal. Det har nog större effekt på folk i min ålder”.

CHRISTOFER, 17

resultaten av insatserna och bevaka att resurserna fördelas på det sätt som gör mest nytta.

MISSBRUKAR- OCH UNGDOMSVÅRD

Statsbidrag ges till kommunerna för hjälpinsatser och bättre vård till ungdomar och missbrukare. En föreslagen ny lag ska göra det möjligt att reagera tidigare när en ung människa, genom sin livsföring riskerar sin egen hälsa och utveckling. Som det är nu kommer hjälpen ofta försent. Tvång ska undvikas men när det gäller att rädda ett barn som håller på att förstöra sig själv kan det vara nödvändigt. Organisationer som arbetar med utsatta familjer och deras barn får anslag - t.ex "BRIS-Barnens Rätt i Samhället", "Hassela Solidaritet" och familjehemmens organisationer. Utan dessa ideella insatser skulle kraven på samhällsinsatser vara mycket större.

BARN- OCH UNGDOMAR MED FLYKTING OCH INVANDRARBAGGRUND

Det finns stort behov av särskilda insatser för dem som

har problem för att de kommer från en annan kultur, talar ett annat språk - kanske själva har svåra upplevelser bakom sig eller föräldrar som har tvingats fly från sitt hemland och har svårt att anpassa sig i Sverige. Flyktingbarn som kommer till Sverige utan föräldrar eller släktingar får ökat stöd. Stöd ska ges till information och projekt som förebygger främlingshat och motsättningar. Det är viktigt att minska risken för att andra generationens invandrare blir överrepresenterade på ungdomsinstitutioner och bland brottsaktiva, för att de stötts ut och inte kan hitta sin identitet i det svenska samhället.

INSATSER MOT AIDS

Spidningen av AIDS i Sverige har inte blivit så stor som befarats och det är tydligt att de informationsinsatser som gjorts varit värdefulla. Men det finns fortfarande inget botemedel mot sjukdomen. Därför måste vi lära oss att leva med AIDS/HIV i framtiden. Mer pengar kommer att satsas på fortsatt information och utbildning.

INSATSER MOT KRIMINALITET

Ungdomar under 18 år står för en liten del av brotten i samhället men tecknen på att man börjat hamna i kriminalitet syns ofta i dessa åldrar. Därför är det viktigt att förebyggande åtgärder sätts in tidigt. Ju mer brottsligt belastad en människa hinner bli, desto svårare blir det att återvända till ett laglydigt liv. Regeringen har tillsatt en kommission som bl.a kommer att arbeta för att motverka våldet.

Barn- och ungdomsdelegationen har gett förtur till projekt som förebygger våld och kriminalitet. Non-fighting Generation har fått stöd för sin jourverksamhet i Stockholms city. Fryshuset i Stockholm och Svenska Fotbollförbundet har fått nästan en och en halv miljon kronor för landsomfattande kampanjer mot våld, droger och rasism. Ungdomsorganisationer i hela landet har sedan 1987 fått 24 miljoner kronor för olika projekt som vill förebygga våld och motsättningar. Ungdomar under 15 år som begår brott straffas

inte av samhället. Är man mellan 15-18 år så blir det rättegång bara för mycket grova brott eller då ett brottsoffer vill ha skadestånd och den unge inte vill betala. Även den som är under 18 kan bli skyldig att betala skadestånd. När det gäller någon som är under 18 beslutar åklagaren oftast att inte åtala men kan då ställa som villkor att den unge lever skötsamt. Åklagaren kan hänsyn till om den unge försökt ställa till rätta efter sig. I ett antal åklagardistrikt pågår en försöksverksamhet med snabba handläggning och mer markerad reaktion från samhällets sida mot lagöverträdare mellan 15 och 18 år. Idén är att få ett bättre samarbete mellan polis, åklagare och socialtjänst. I år påbörjas en försöksverksamhet med samhällstjänst istället för fängelse.

De går ut på att man döms till att på sin fritid utföra obetalt arbete åt ideella organisationer. På så vis får de som begått brotten chans att komma in i en arbetsgemenskap och få andra kontakter istället för att hamna ännu mer utanför.

0
PÅVERKA

I den här skriften berättar vi om regeringens ungdomspolitik. Vi hoppas också att den kan ge en del hjälp, fakta och inspiration som gör det lättare för dig som är ung att hitta rätt i den komplicerade samhällsorganisationen. Framförallt att du ska se att det går att få stöd för att förverkliga bra idéer.

Det kan ibland kännas helt omöjligt att få någon att lyssna när man har en bra idé, när man vill protestera mot något beslut som man tycker är fel, när man vill förändra. Vart vänder man sig? Kommunerna bestämmer över en del områden, landstingen och riksdagen över andra. Och ganska ofta är det makt-havare helt utanför samhällsorganen som fattar beslut som påverkar våra liv. Även om vissa frågor känns mer angelägna när man är ung så är de flesta ungdomar självklart intresserade av vettiga bostäder, en bra skola, ett meningsfullt arbete, ren miljö och bra fritid - i stort sett alla politiska "frågor". Det är viktigt att politikerna vänder sig direkt till ungdomarna för att få råd och synpunkter i de frågor som gäller deras framtid. Det är också viktigt för politikerna att du som är ung talar om vad du tycker. En del kommuner har gjort lyckade försök med ungdomsråd som består av ungdomar från skolor, olika föreningar och organisationer. Ungdomsråden arbetar både med praktiska projekt och som rådgivare till politikerna. Hittills har bara 20 kommuner kommit igång med samarbetet. Ta reda på om din kommun har eller tänker bilda ett ungdomsråd! Det viktiga är att hitta kanaler mellan barn- och ungdom och de som fattar beslut. Att bra idéer och projekt får stöd och kan utvecklas av ungdomarna själva.

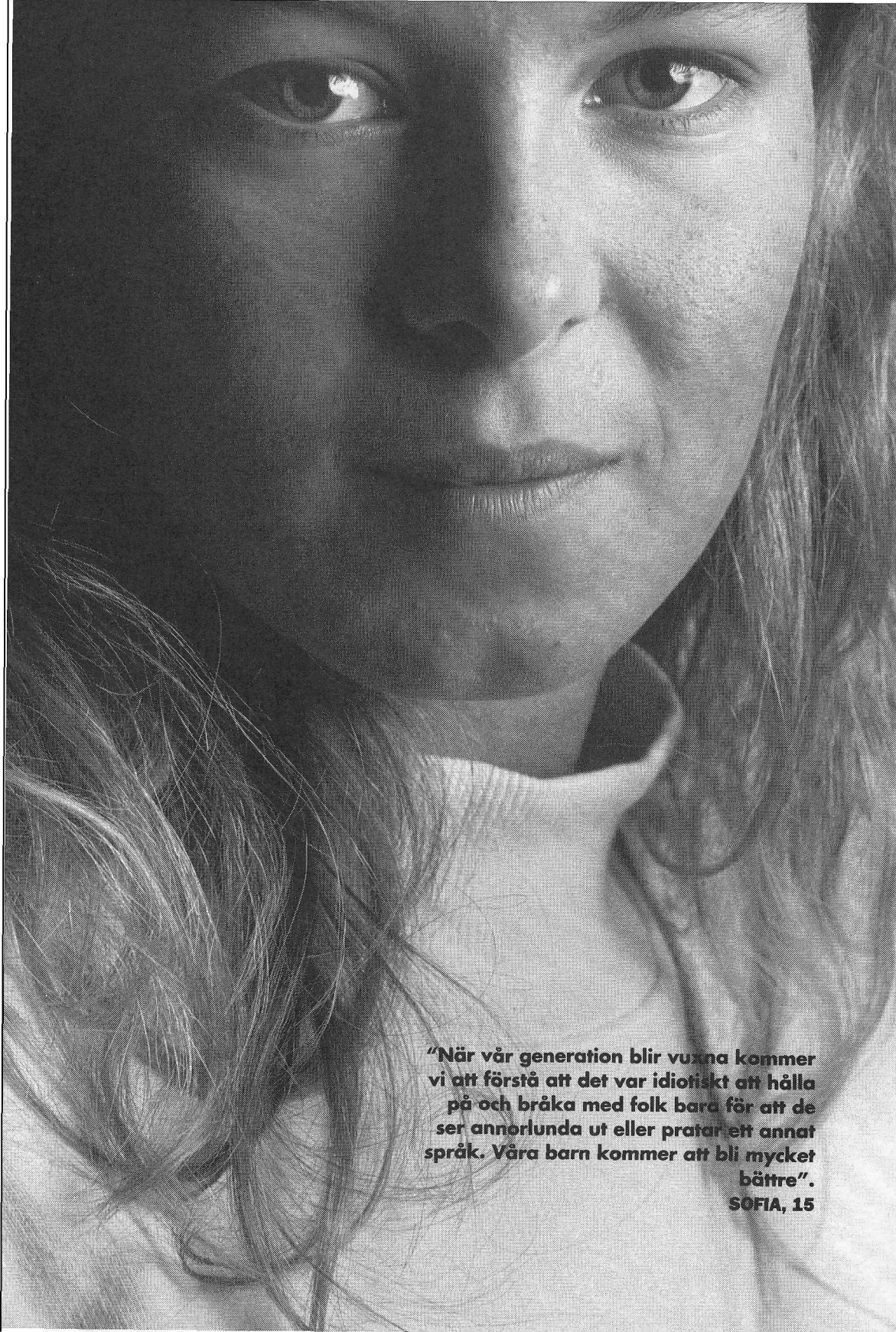
BARN OCH UNGDOMS- DELEGATIONEN

Har till uppgift att klarlägga barns och ungdomars livssituation. Med bl.a opinionsbildande verksamhet som seminarier, debattböcker och forskning försöker man driva fram nytänkande och förändringar. Under 1989 hade delegationen 30 miljoner kronor per år för "stöd till fostran av ungdom". Ungdomsforskningen har t.ex. fått mycket stöd. Men också nya verksamheter och ändamål som musikhus och musikanläggningar för ungdomsföreningar, ungdomsverksamhet i glesbygd, invandrar- och flyktingungdomars föreningsarbete och olika miljöprojekt.

UNGDOMSPOLITISK UTREDNING

Hur kommer samhället att förändras i framtiden? För att stärka demokrati och jämlikhet för unga har regeringen tillsatt en grupp som arbetar med "Ungdomars villkor på 90-talet". Det handlar bland annat om internationella ungdomsutbyten, invandrarungdomarnas situation och ökat inflytande för ungdomar i samhället. Den här kommittén vill gärna få råd från ungdomar och även vuxna som arbetar med ungdomar. Alla som vill lämna förslag är välkomna att kontakta dem. Kommittén ska vara färdig med sitt arbete senast den 30 maj 1991.

**UNGDOMSUTREDNINGEN Tysta Mariagången 6
111 52 Stockholm**

“När vår generation blir vuxna kommer vi att förstå att det var idiotiskt att hålla på och bråka med folk bara för att de ser annorlunda ut eller pratar ett annat språk. Våra barn kommer att bli mycket bättre”.

SOFIA, 15

I den här skriften berättar vi rakt på sak om regeringens ungdomspolitik. Vi hoppas också att den kan ge en del hjälp, fakta och inspiration som gör det lättare för dig som är ung att hitta rätt i den komplicerade samhällsapparaten. Framförallt att du ska se att det går att få stöd för att förverkliga bra idéer.